

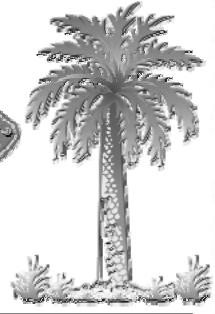
מגיל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בני ברק - אלעד

כ"ד חשוון תשס"ט

חיי שרה

שנה י"ב גליון תקפ"ה

תוכן העניינים

- לקח טוב.....עמוד ג'
- דבש תמרים.....עמוד ה'
- בשפתי צדיקים.....עמוד ז'
- פרפראות לחכמה.....עמוד ט'
- ודרשת וחקרת.....עמוד י'
- חוקים להורותם.....עמוד י"ג
- הילולא דצדיקא.....עמוד ט"ו
- משולחן מלכים.....עמוד י"ח
- דברות קודש.....עמוד כ"ח
- דברות קודש.....עמוד ל"ג

יציאת צדיק מן העיר עושה רושם

ימים נעלים קדושים ומאירים עברו עלינו תלמידים וחסידים בצילא דמהימנותא כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א אשר הופיע בהדרת קדשו להשתתף בשמחה הרוממה בחצרות קדשינו, ובד כבד זכינו לשב"כ מרומם ונעלה בצל קדשו אשר זכרו הטוב לא ימוש מאתנו כל הימים.

אנו דיירי ארעא קדישא הדין היושבים כעל איי הים ומאז ומקדם הרגשנו מהמת ריחוק המקום כמרוחקים מבית היינו תל תלפיות תל שכל פיות מכל קצוי תבל פונים אליו ה"ה כ"ק מרן אבינו רועינו רביה"ק שליט"א על אף שבלבינו פנימה געשה אף רעשה נפשינו בכל עת ובכל עידן אשר אמרנו מי יתן לי אבר כיונה אעופה ואשכונה לחזות בנועם ה', ובכל עת מצוא אמרנו וענינו אנן בעינא למהוי קמי מלכא.

מאידך גיסא זכינו לקירוב לב וחיבה יתירה מיוחדת אצל רבינו שליט"א כל הימים, ובבחינת את בנציבין ומצורתו פרוסה דואג תמיד למען קהילתינו פריחתה ושגשוגה המפוארה, כאשר כבר התבטא פעמים רבות בגודל חשיבותה, ולעומתו ברוך יאמרו בני קהילתינו המקושרים אל הוד קדושתו בקשר עליון דארוייתא, סרים למשמעתו ושותים את דבריו בצמאון לבב.

על כן מה מאוד שמח לבינו כאשר מלך ביפיו תחוינה עינינו וזכינו בימו ביקור אלו להסתופף בצל הקודש ולשאוב השפעות מרובות ברוחניות ובגשמיות, וכמו שפי' בספה"ק דברי רשיו"ל בפרשת ויצא **"יציאת צדיק מן העיר עושה רושם"** כלומר שהרישומא קדישא קביעי וקיימי, ואע"פ שהצדיק כבר יצא מן העיר עדיין אור הקדושה מרחפת בחללה של עיר.

ועתה כאשר אנו מקיימים מתוך סיפוק הנפש והתרוממות עילאה "שובו לכם לאהליכם ובראשיכם אלזיככם" עלינו לשנן לנו ולבנינו כל מה שקיבלנו מפי מרן רבינו שליט"א בימים המאירים שעעל"מ, התחזקות בתורה ובתפילה, התעלות והתרוממות בקיום המצוות, והיות דקדושה בכל עניני עבודת ה' מתוך שמחה של מצוה וסיפוק רוחני.

השב"ק חמדת הימים כמו כל ימי השמחה הרוממה תהי' לנו בעזרה"ת כבאר מים חיים לשאוב ממנה השפעות טובות, כדמוכא בספר רמותים צופים (להרה"ק ר' שמואל משינאווא זי"ע) וז"ל: **"ובן שמעתי בשם הרבי מלובלין ז"ל, שלכן נקראים בעל שמחה, שהוא בכוחו להיות אדון ובעל על כל דבר שמחה, ליתן לאחרים ההשפעות טובות"** עכ"ל, ומימים נעלים ונשגבים אלו נקה לעבוד את ה' ביראה אחת ובעצה אחת עדי נזכה לפסוע עם מלכינו שליט"א בראשינו לקראת משיח צדקינו, בב"א.

מען קען שוין באקומען דעם גליון דורכן פעקם

רופט דעם נומער פון א פעקס מאשין

619-491-2985

להכנסת מודעות, ברכות מול טוב, הנצחת שם, לעילוי נשמת

ולכל שאר עניני המערכת הארות והערות וכדו' אפשר לפנות

להר"ר יושע פאליק שווארץ הי"ו

011-972-527617061

חבורת יסודי התורה

שעי' התאחדות אפרים הקול' יעב לב רסאטמאר

נתיסדה עיי' כ"ק מרן רבינו עמרם שליט"א
במסגרת אגודת ישראל • לרגל בעשור תשס"ו לביקור

פנח"ס בד"ן הוא שיטול שכרו

באותות הודאה והערכה, נשגר בזה בשער בת רבים כוס של ברכה, קדם ידידינו היקר הנכבד והנעלה, נודע לשם ולתהילה, בקרב אמוני עם סגולה, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, ברוח נדיבה ובמידה גדושה, רודף צדקה וחסד לפרט ולכלל, בפי כל מכיריו אהוב ומהולל, תומך תורה ולומדיה בכל עת ועידן, שמו הטוב מהללים בשיר ורון,

הרבני הנגיד הנכבד והמפואר, מוכתר בכל תואר

מוה"ר פנחס פרענקל הי"ו

אב"י בעואב"י וויליאמסבורג יע"א

על אשר רחש לבו דבר טוב לנדב חלק הארי מהוצאות

הכינוס האדיר "מעמד התרוממות קרן התורה"

סיום מסכת ביצה בחבורת יסודי התורה

שהתקיימה בקול רינה והמון חוגג במקהלות אנ"ש חסידים ואנשי מעשה

בראשות הוד כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

זכות התורה וזכות הרבים תלוי בו, אשרי לו ואשרי חלקו, ויה"ר שבשכר זאת יתברך באושר ועושר במידה גדושה, ויושפע לו כל ברכאן דנפישא, ומי שענה לפנח"ס בקומו מתוך העדה הוא יענהו, אך טוב וחסד ירדפוהו, עדי עד נזכה לביאת גוא"צ ומלכינו מרן שליט"א בראשינו, במהרה בימינו, אמן.

המברכים בברכת התורה

חבורת "יסודי התורה" ד'סאטמאר

בני ברק יצ"ו

לכה טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר וחסידות נאמרים

ויחיו חיי שרה וכו', נראה לפי שכל ימי חיי שרה היתה נדבקת תמיד להשם הוי"ה ב"ה, וממנה היתה חיותה, וזה "ויהיו" היינו שהיו שרה היה רק מיהו, דהיינו משם הוי"ה ברך הוא. (קדושת לוי)

☆

ותמת שרה בקרית ארבע, איתא שבישר השמן את שרה שנעקד יצחק בנה וכמעט שנשדט ופרחה נשמתה, וצריך הענין ביאור, הלא הצדקים כל רצונם וחיותם היא לעשות רצון קונם, ומוסרים נפשם ומאודם ויוצאי חלציהם בעבור כבודו ית"ש, ואיך יתכן לומר על שרה אמנו הצדקת, אשר היה אברהם אבינו מפל לה בנביאות, שבשמועה מעקידת יצחק, פרחו נשמתה מחרדה ובהלה, כדרך פשוטי בני אדם אשר כל חיותם לגדל זרע ולהרבות הון, ובפרוד הבנים או הממוץ כמעט ימותו, ואמנם לא כן שרה אמנו הלילה לה, רק נוכל לומר, כי בשמועה מעשה העקידה שעוקד אברהם את יצחק בנו לעולה לה' והבינה בקדושתה שנעשה עי"ז יחד גדול וקדוש, והמקום ההוא היה רחוק ממנה ללכת שמה, להתדבק עם אב ובנו בקדושת היחוד, לכן עכ"פ מרחוק מסרה נפשה באהבה ובטהרה, להפריד מהעולם הזה בעת רצון ושיעה קדושה כזאת, והקב"ה הסכים על ידה, ויצאה נפשה בקדושה בשעת זאת. וזה נרמז 'ותמת שרה בקרית ארבע' רומז מקום הקריה שמתה היה על פי ארבע, שהם ד' אותיות אדני, שבהם כונת מסירות נפשות וקבלת עול מלכות שמים. (עבודת ישראל)

☆

ויבוא אברהם אבינו לספרד לשרה ולבנותה, ובמד' מהיכן בא מדר המוריה, כאשר הספיד אברהם את שרה וביקש לספר את מעלותיה, ציין את מעשה העקידה שהיה על הר המוריה, אם היא הינכה בן כזה, דמוכן למסור נפשו מתוך שמחה, אפשר לחבן מזה עד היכן הגיעה מעלתה, וזה שאמר המדרש,

"מהיכן בא" מאיזה נקדה בחייה נגש אברהם להספידה, והתשובה היא, "מדר המוריה" מהדבר שנתרחש על הר המוריה, זה שימש לו ענינים להספידה. (הדרש והעיון)

☆

ויבוא אברהם לספרד לשרה ולבנותה ולבנותה כ' זעירא, רש"י אמר לעיל שהיתה שרה בת ק' כבת כ' לדשא ובת כ' כבת ז' ליופי, נמצא שהכ' באה להורות על שני דברים, על צדקותה גם כבת ק', ועל יופיה כבת ז' לפיכך נכתבה כאן הכ' זעירא, לרמז בזה כי אברהם הספיד אותה רק על משמעותה האחת של הכ' על צדקותה, ואילו את יופיה לא הספיד כלל, כי שקר הוון והבל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל. (בכורי אביב)

☆

ויקם אברהם מעל פני מתו וידבר אל בני חת, נאמר במדרשים, כי במערת המכפלה מסוגלים היו לבוא לקבורה רק אלה אשר מתו מיתת נשיקה ולא על ידי מלאך המות, עוד אמרו חכמינו ז"ל, שלש טיפין תלויון בהרבו של מלאך המות, מאחד מת, מאחת פניו מוריקות, ומאחת מסריה, לפיכך "ויקם אברהם מעל פני מתו" משראה אברהם את פניה של שרה, שלא הוריקו ולא נשתנו, הבין, שלא מתה בידי מלאך המות כי אם בנשיקה, מיד "וידבר אל בני חת" למצוא לה קבר במערת המכפלה, שכן ראויה היא להיקבר שם. (יערות דבש)

☆

ואברהם זקן בא בימים, אברהם בא עם כל ימיו, כיון שניצל כל יום, ואף יום אחד מהיוו לא הלך לאיבוד, אלא כל יום עשה ופעל, עד שבאו כולם בהשבונו, ולעת זקנה ב"א עם הימים, היינו שלא היה חסר אף יום אחד ממצות ומעשים. (אמרות קודש)

☆

ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל, הצדיק האמיתי אינו מתפלל רק על עצמו, כי אם על הכלל כולו,

ואף אם הוא מתברך, הרי אין זו נחשבת ברכה בעיניו, אם לא נתברך יחד אתו כל הכל כולו, ממילא כשרוצים לשלוח לצדיק ברכה מן השמים, הרי בזכותו יש לשלוח ברכה גם בשביל הכלל, וזהו כוונת הכתוב, "וה' ברך את אברהם בכל" הקב"ה ברך את אברהם בזה שברך בעצם את הכל, היינו הכלל כולו, ורק לאחר שנתברכו כולם, נחשבה ברכתם זו לאברהם כברכתו שלו. (קדושת לוי)

☆

ויקה האיש נזם זהב בקע משקלו ושני צמידים על ידיו עשרה זהב משקלם, וברש"י בקע רמז לשקלי ישראל בקע לגלגלת, ושני צמידים, רמז לשני לוחות, עשרה זהב משקלם, רמז לעשרת הדברות שבהן, משראה אליעזר שכל כך מופלגת היא בגמילות חסדים, רמז לה גם את שני העמודים האחרונים, תורה ועבודה, שעליהם העולם עומד, הבקע לגלגלת שממנו היו מקריבים קרבנות, היא רמז לעבודה, והלוחות עם עשרת הדברות הם רמז לתורה. (גור אריה)

☆

וגם לגמליך אשאב, הנראה לרמז בזה גדול מעלת המחזיקים די תלמידי חכמים הם תמיכי דאורייתא, אף שאין בדם תורה, אעפ"כ גם המה ראויים לשבר טוב, ולהשפעות טובות, וזה הפי' "וגם לגמליך" הם הגומלי חסדים, "אשאב" להשפיע להם כל טוב וחסדים רבים. (תפארת שלמה)

☆

ויצחק בא מבאר לחי רואי, יש לפרש בדרך רמז, ע"ד שאיתא בריש שרע או"ח שויתני ה' לנגדי תמיד זה כלל גדול בתורה, וכו' וזוה ימלא יראה, וזהו מה שמרמז כאן בפסוק, "ויצחק" היינו בחי יראה, שזו בחי יצחק, ב"א" לאדם, מבאר, היינו מאותו נביעו, "לחי רועי" שהוא מסתכל תמיד שלפני חי העולמים הוא עומד, ורואה ומשגיח עליו על כל תנועותיו ומעשיו, מזה נובע לו יראה והכנעה כנ"ל, והבן. (דגל מחנה אפרים)

ישיבת מהר"ם

דרבינו יואל מטאטמאר

קרית יואל בני ברק
נתייסדה ע"י כ"ק רבינו המוה"ט זע"א - בנשאות כ"ק מרן הגה"ק שליט"א
בדאשות מוה"ר הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א

ברכה משולשת

בלב מלא התרגשות עצומה, ומעומק נפשינו ההומה, נביע בשפה ברורה ונעימה, ברכת התורה לבבית וחמה, ובשער בת רבים מוקירי תורה, נפרסם לשם לתהילה ולתפארה, ונעטר להון כתרם, לכבוד אלו הבחורים, חשובים אהובים ויקרים, שוקדים ומתמידים בפיקודי ה' ישירים, את שמם על נס להרים, להללם ולפארם בכל התוארים, הלא המה הני תלתא צנתרי דדהבא, שוקדים בעומקה של הלכה ובהוויות דאביי ורבא, אשר בעזהש"ת זכו לאחרונה, לקצור פרי יגיעתם בהצלחה רבה ונכונה,

הבה"ח כמר יצחק אייזיק פייערווערגער ניי"ו

אשר אחרי רוב שעות של התמדה ויגיעה בתורה הק'
עמד בכור המבחן על כל שו"ע הלכות מליחה
אצל הגאון הגדול רבי שמואל אליעזר שטערן שליט"א רב מערב העיר

הבה"ח כמר מנחם צבי ראטער ניי"ו

אשר אחרי רוב שעות של התמדה ויגיעה בתורה הק'
עמד בכור המבחן על כל שו"ע הלכות בשר בחלב
אצל הגאון הגדול רבי יהושע ראזנבערגער שליט"א דומ"ץ העדה החרדית

הבה"ח כמר יהושע שפילמאן ניי"ו

אשר אחרי רוב שעות של התמדה ויגיעה בתורה הק'
עמד בכור המבחן על ארבע מאות דפים גמרא
אצל הגאון הגדול רבי שמואל אליעזר שטערן שליט"א רב מערב העיר

אשריכם ואשרי חלקכם! זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו

וצרופה בזה ברכותינו המרובות, שכשם שזכיתם ללמוד ולהבחן בזו כן תזכו ללמוד ולדעת עוד מקצועות רבות, ותתעלו מעלה על במתי התורה, ותתגדלו לשם ולתפארה, והשי"ת יסייע בידיכם, להמשיך בלימוד התורה כל ימי חייכם, ותתעבדו לאילנא רברבא, לתפארת הישיבה.

החותמים בהערכה ובשמחת התורה

דבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים

בודאי היה בהתלהבות גדול בראותם כבוד הי מלא את המשכן והיה חנוכה ראשונה, ובודאי היה חביב מאד לפני הקבי"ה, ועייז אמר במדרש כי גם קרבן אהרן שהיה בכל יום פעמיים, חביב לפני השי"ת כקרבן נשיאים, שכן דרך בני עליה כל שעה ושעה אצלם כשעה ראשונה עיי"כ, וזה שדרש רש"י ואמר שני חיי שרה כולן שויין לטובה, ללמדינו שבכל שנות חיי שרה אמנו עבדה עבודתה באותה התלהבות כמו בשעה ראשונה, וכל השנים כולן שוין לטובה. (ברך משה)

☆

אחותינו את הי לאלפי רבבה. ואפשר לפרש לפי מה שחקרו המפרשים היכי הוי מצי אליעזר להיות שליח לקדש רבקה, הא אין עבד יכול לקדש את האשה, וכתב בשו"ת תירוש ויצהר לחדש דאברהם שיחרר את אליעזר קודם ששלחו לקדש את רבקה ולא הוי שליח עיי"כ, ולכאורה קשה האיד שיחרר אברהם את עבדו, הא איכא עשה דלעולם בהם תעבודו, וי"ל עפ"י הגמ' שרה כיון דרבים קאתי מינה כרבים דמי, הכי נמי רבקה כיון דרבים קאתי מינה כרבים דמי, וזה דוחה מ"ע דלעולם בהם תעבודו משום דהוי מצוה דרבים וכמבואר במס' גיטין, ולכן היה יכול אברהם לעבור אעשה ולשחרר עבדו, ועיי"כ צ"ל דשפיר קידש אליעזר את רבקה כיון דשחררו אברהם אבינו ועבר אעשה כיון דרבים קאתי מינה, ועל כן אמרו אחותינו את הי לאלפיי רבבייה שרבים קאתי מינה וכרבים דמי, ולכן שפיר היה יכול אברהם לשחרר את אליעזר משום מצוה דרבים שאנו.

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

ישראל שיהיו כל ימיהם שלימים, כי בדרך המחקר אינו מקיים המצות עד שישג בשכלו, ונמצא שכל אותם השנים שעוסק בהחקירה קודם שיבוא לדעת הדברים הנרצים הוא הי בלי מצות, עיי"כ צוה הקבי"ה תורתו לעם ישראל שגם בנעוריהם קודם שיגיעו לזך השכל ולהבין עיי"ה חקירה הדברים הנרצים שיעשו רצון קונם עיי"כ, ולכן כפלה התורה שני חיי שרה אחר שכבר נאמר מאה ועשרים וגו' לרמוז שכולם שוין לטובה, פיי ששרה אמנו עשתה רצונו של מקום עיי"פ דרך אמונה ולא עי"ד המחקר, וממילא היו כולן שוין לטובה, כי בימי נעוריה קודם שהשיגה עיי"פ דרך החקירה, גיי"כ קיימה המצוות בשלימות, וזיי"ש יודע הי ימי תמימים, דתמים נקרא מי שעושה המצות בתמימות בלי חקירה כמו שפירש"י עיי"פ תמים היתה עם הי, התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ואל תחקור אחר העתידות, וכיון ששרה אמינו עשתה רצון הבורא באמונה עיי"כ מסמך לכאן הכתוב יודע הי ימי תמימים. (יד יקותיאל)

☆

שני חיי שרה. ופירש"י כולן שוין לטובה, ונראה עפ"י הישמח משה לפרש המדרש חביב קרבנו של אהרן לפני הקבי"ה כקרבנו של נשיאים, כי באמת אין לך אדם מישראל שאין לו שעה שחושק לעשות רצון קונו ונתן לב לשוב אלא שאין חסידות כחסידות בתהלתו, ואחר שעה נתקרה וחזר לקדמותו, אבל הבני עליה אצלם כל שעה ושעה כראשונה, שבכל עת נדמה לו כאילו מעתה מתחיל לעבד להשי"ת, ואין אצלו אמצע וסוף רק תמיד התחלה, והנה קרבן הנשיאים שהיתה לחנוכת הבית

והי ברך את אברהם בכל. יש לפרש עפ"י דברי מוה"ה דמה שאחז"ל אין ברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין, היינו שהברכה בבחי' הסתרה תחת הטבע, כבחינת שם שדי וכדומה, אבל ברכה הבא משם הוי"ה שהוא מורה על עשותו נסים נגלים, זהו מצוי אפילו בדבר המדוד והשקול והמנוי על דרך נס נגלה, וזיי"ה וימצא בשנה ההוא מאה שערים, ותרנומו מאה בשערותו, כי הלא ויברכהו הוי"ה דייקא עיי"ש, וזיי"ה והוי"ה ברך את אברהם בכל כלומר שהיה הברכה מצויה בכל אפי' בדבר המדוד והמנוי, לאשר השיג הברכות מאת הוי"ה, לזה זכה לנס נגלה. (ייטב לב)

☆

ויבא אברהם לספוד לשרה. יש לומר עפ"י מה שמבואר בפוסקים שבימים שבין יחיי"כ לסוכות אסור ההספד ורק חכם בפניו מותר להספידו, ואמרינן בגמ' אשת חבר כחבר, ולפי זה הוצרך אברהם אבינו דוקא לבוא לביתו כדי להספידה, שרק בפניה היה מותר לו להספידה, כי כתב בעשרה מאמרות העיקידה היה ביום הכיפורים ולפי זה בא אברהם לביתו סמוך לסוכות כי היה מהלך של שלשת ימים עד חברון, ולזה אמר ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה, והסמך הביאה להספד, שהרי מחמת ההספד הוצרך לבוא לביתו. (דברי יוא"ל)

☆

שני חיי שרה. ופירש"י כולן שוין לטובה, וי"ל לפי מ"ש בחובת הלבבות שעיי"כ נתן הקבי"ה התורה לעמו ולא הניח אותם על דרך המחקר שישגו בעצמם הדברים הטובים, כי הקבי"ה רצה לזכות את

רני ושמחי ליעק"ב

בשם קרוב לאלפיים הניכי מוסדותינו ועשרות הכלי קודש, נישא בזה אלומות גודש, בברכת מזל טוב, מדיחוק מקום וקידוב לב, קדם מע"כ ידידינו ומכובדינו האי גברא יקירא, רודף צדקה וחסד תדירא, מסור בלב ונפש בגוף ובממון למען מוסדותינו המעטירה,

הרבני הנגיד החשוב והמרומם הגה"ח

יעקב יודא עסטרייכער

שליט"א

מראשי ק"ק יטב לב בעיה"ב לאנדאן יע"א

הוא הגבר אשר לקח על עצמו משיא הקודש בהתחדשות והנהלת מוסדות יטב לב לעמוד לימין מוסדותינו הקדושים פה בארה"ק

לרגל השמחה שבמעונו, קול ששון בארמונו, בנישואי נכדו, החתן החשוב והמצויין מו"מ בתויר"ש נ"ו בן חתנו ידינו החשוב ת"ח ומרביץ תורה, מתומכי מוסדותינו המעטירה,

הרה"ג ר' יחזקאל לאנדא שליט"א

מנהל התאחדות האברכים דיסאטמאר בעיה"ב לאנדאן יע"א

וצרופה ברכתינו המרובה, בכל לשון של הודאה וחיבה, שיזכה לרוות מיוצ"ח תענוג ונחת, מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת, וימשיך לעמוד לימין הרמת מוסדותינו הקדושה, ובשכר זאת יתברך בכל ברכאן דנפישא.

החותמים למען שמו בהוקרה והערכה

הנהלת מוסדות סאטמאר

קרית יואל - בני ברק יצ"ו

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונגוה מפיקים

בשפתי צדיקים

ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר

למה אם כן אמר אברהם הוא ישלח מלאכו בלשון יחיד, אלא יש לומר דאברהם אבינו רמז בדבריו שאמר ה'וא ישלח מלאכו לפניך על המלאך השני, מלבד אותו המלאך שאמר בפירוש (שהרי ר"ת: ה'וא ישלח, וס"ת מלאכו לפניך הוא שם מלאך שמירת הדרך) וזהו כוונת המדרש בשעה שאמר אברהם אבינו ה'וא ישלח מלאכו לפניך זימן לו הקב"ה שני מלאכים, אחד להוציא את רבקה, זהו המלאך שאמר בפירוש, כי זה היה עיקר השליחות, ואחד ללוות את אליעזר - הוא המלאך השני שנרמז בדבריו, וכאמור.

יפה שיחתן של עבדי אבות

עובדא ידענא דפעם ישב הגה"ק בעל קדושת ציון מבאבוב זי"ע הי"ד בשולחנו הטהור בשב"ק פר' חיי שרה, ועל ידו ישב ר' רפאל ע"ה שהיה המשמש בקודש אצל הגה"ק מצאנו זי"ע, ושח על ענינים וסיפורים מהדברי חיים, והגה"ק מבאבוב הקשיב ושתה בצמא את דבריו, ושאל ודרש על כל קוץ ותג בפרטי הדברים, והנה אחד הרבנים המסובין גחין לחיש ליה לאזני היושב בצדו לאמר: "איננו יודע מדוע רבינו להוט כל כך אחר שיחות רפאל, וטפי הייתי נהנה אילו היה רבינו אומר דברי תורה לפנינו" הגה"ק מבאבוב שהיה מחונן בהרגש קולט נפלא פנה תיכף אל הרב ושאל: "הגידו נא לי מה אמרתם", וידום הרב, הפציר בו הרה"ק עד שהודה ולא בוש, "אמרתי כי טפי הייתי נהנה אילו היה רבינו אומר תורה", ענה הגה"ק מבאבוב: "שכחתם במחילת כבוד תורתכם רש"י מפורשת בפרשתינו", הרהר הרב ושאל, "איזה רש"י", השיב לו הגה"ק מבאבוב: "על הפסוק ואבוא היום אל העין מביא רש"י, א"ר אחא יפה שיחתן של עבדי אבות לפני המקום מתורתן של בנים, ורפאל עבדו של אבי זקני מצאנו הוא", כששמע הרב זאת הפטיר ואמר: עכשיו כבר זכיתי לשמוע תרויהו הן שיחתן של עבדי אבות והן תורתן של בנים.

ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב

בשב"ק פר' חיי שרה שנת תרע"ט, עת מלחמת העולם הראשונה כשהיה הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע בראצפערט, נאלץ הרה"ק להפסיק באמצע ולסיים עריכת השולחן הטהור אשר לפני ה' בעת רעוא דרעווין, אחר שכבר פתח פה קדשו לומר דברי תורה על הפסוק "ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב", ופתאום נשמעו קולות זעקה מהרחוב, ונאמר להרה"ק שחייילים מסתובבים ברחוב ומכים עוברי אורח, וסיים אז בחפזה בהפטירו בלשונו הק': "ויצא יצחק לשוח בשדה" לשפוך שיח לפני הקב"ה, "לפנות ערב" שהערב היינו חשכת הגלות כבר יפנה מאוננו, "ויורא והנה גמלים באים" שהגאולה בא תבוא בזכות גמילות חסדים שבני ישראל עושים ביניהם.

מעשה שהיה וגביר אחד נפטר בכפר הסמוך לפרעשבורג, ורצו היורשים שיקברו את אביהם - שלא היה בר הכי - באותה שורה בה מנוחתו כבוד של הגה"ק ר' משולם איגרא זי"ע, ביקשו אנשי החברה קדישא הון רב עבור אחוזת הקבר, סכום שלא היה ברצון המשפחה לשלמו, נמנו וגמרו לבוא אל החתם סופר זי"ע ולערוך לפניו טענותיהם, וככל היוצא מפיו יעשו, שמע החת"ס טענותיהם ואמר: מצינו בדברי חז"ל שאמרו "איש רע עין" (משלי כ"ח, כ"ב) זה עפרון, שלקח מאברהם עבור המערה ארבע מאות שקל כסף, ולכאורה יותר היה ראוי לתואר זה עשו הרשע, שנטל מעיקב כל הכסף והזהב שהביא מבית לבן עבור חלקו במערה, אך באמת ראוי ונכון הוא תואר זה לעפרון, כי בשעה שמכר את המערה לאברהם לא ידע כל חשיבותה, כי לא ידע מי טמון בה, ואם לקח סכום עצום כזה עבורה, הרי הוא "רע עין", לא כן עשו שידע גם ידע מי הם הטמונים הקדושים אשר בארץ המה, וכל כסף וזהב לא ישוו בה... סיים החת"ס: דעו, כי אם רוצים להקבר בשורה אחת עם צדיקים צריכים לשלם עבורה בכסף מלא.

הוא ישלח מלאכו לפניך

סיפר הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע: החווה הק' מלובלין זי"ע חזר פעם בערב שב"ק עם כמה מתלמידיו מאיזה עיירה רחוקה מביתו מברית מילה שכובד בה בסנדקאות, ויהי בהיותם בדרך נכנסו הסוסים לביצה אחת והחלו לטבוע בבוץ בלי יכולת לצאת משם, ניסו החסידים להוציאם בדרכים שונות אך ללא הועיל, לא ידעו החסידים לטכס עצה, בעוד חששם גובר שלא יבואו ח"ו לידי חילול שבת, שהרי היו עדיין רחוקים מביתם, עד שאזר אחד התלמידים עוז, ובלית ברירה פנה אל רבו הק', ואמר לו שאין מנוס אלא שהרה"ק ישתמש ויאמר השם של קפיצת הדרך, נענה הרה"ק מלובלין ואמר: 'א, ו'וער כ'ען ה'יינט (כן, ומי יכול היום) כיון שיצאו מילים אלו מפיו הק' הצליחו הסוסים להוציא רגליהם מטיט היון, וחיש מהר הגיעו לביתם בקפיצת הדרך, וביאור הענין הוא, כי השם של שמירת הדרך - יוה"ך - יוצא מסופי תיבות של הפסוק כ"י מלאכו יצוה לך, והרה"ק בענוותנותו ובחכמתו הטמין את השם ברמז באמרו 'א ו'וער כ'ען ה'יינט - שראשי התיבות הוא השם הנ"ל ולכן קפצה להם הדרך, ובזה ביאר הרה"ק מהרי"ד זי"ע את דברי המדרש רבה בפרשתן וזה תוארו "בשעה שאמר אברהם אבינו הוא ישלח מלאכו לפניך, זימן לו הקב"ה שני מלאכים, אחד להוציא את רבקה ואחד ללוות את אליעזר", ולכאורה קשה אם היה נצרך לשני מלאכים - שהרי אין מלאך אחד עושה שתי שליחות -

ברכה לראש חשביו

בהני שורתא, נשגר בזה כסא דברכתא, ומזלא טיבותא, ביקר ורבותא, אל מעלת כבוד ידידנו החשוב והמפואר, מוכתר בכל תואר, שמו הטוב נודע לצוהר, רודצו"ח בכל עת ועונה, לטובת מוסדותינו הוא תמיד נענה, בעין יפה ובמיטב תבונה, עושה ומעשה למען כל קדשי בית סאטמאר ברוח נאמן, תומך תורה בכל עת ועידן, עומד תמיד לימינינו כבריח התיכון,

הרבני הנגיד החשוב המרומם

הרה"ח ר' **עזריאל שעהר שליט"א**

מראה"ק ק"ק יטב לב בעיה"ב לאנדאן יע"א
ומהיושבים ראשונה במלכות סאטמאר בכל קצויו תבל

לרגל השמחה שבביתו, רון שיר ושבה על שפתו, בנישואי נכדתו שתחי'

בת בנו החשוב ת"ח ומרביץ תורה, נודע לעוז ולהפארה,

הרה"ג ר' **שלום יצחק שעהר הי"ו**

מחשובי אנ"ש באנטווערפן יע"א

ושגורה בזה ברכותינו, בשם תלמידי מוסדותינו, שמשמחה זו יושפע לו שובע שמחות במידה מרובה וגדושה, מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת דקדושה, ומשמי מעל יתברך בכל ברכאן דנפישא, וזכות החזקת וקיום מוסדותינו המעטירה, המתחנכים בדרך חינוך הטהור והמסורה, יגן בעדו להתברך בשמחה ואורה, עדי נזכה לבניאת גוא"צ במהרה, אכ"ר.

המו"ח בידדות והערכה - אסירי התודה והברכה

הנהלת מוסדות סאטמאר

קרית יואל - בני ברק יצ"ו

פרפראות לחכמה

מאמרים נהמדים, ע"ד דרוש מיוסדים,
בכתור ופרה משוקדים

מטה ומסרה דינה לשמים לפיכך נענשה, וז"ש רש"י "ויבא אברהם הוא קבר אותה". (מים יחוקאל)

☆☆☆

גר ותושב אני עמכם. פירש"י אם תרצו הריני גר ואם לאו הריני תושב, וי"ל על פי מה דאיתא במדרש דבזכות עשרה נסיונות שנתנסה אברהם ועמד בהם זכה לירש עשר עממין, והנה אחד מן הנסיונות היה למצא מקום קבורה לשרה ולא הרהר אחר מדותיו של הקב"ה, והשתא אם היו נותנים לו מיד מקום לקבור את שרה או היה חסר מעשרה נסיונות ולא היה זוכה רק בתשעה עממין ויתכן שהארץ שהיה נחסר מהעשרה היא ארץ כנען, וזהו שאמר להם אברהם "אם תרצו" וחסר נסיון אחד "הריני גר" ולא מגיע לי ארץ כנען "ואם לאו" או יש עשרה נסיונות ותגיע לי ארץ כנען "הריני תושב". (טעם מן)

☆☆☆

ואקברה מתי מלפני. וי"ל דאברהם בקש מהם מקום לקבור את שרה ובני חת השיבו לו בעין יפה במבחר קברינו קבור "את מתך" היינו "את" שהוא רבוי שהם יתנו לו אחות קבר מקום קבורת משפחה, אבל עפרון אמר לו קבור "מתך" נתן לו רק מקום לקבור המת לבד לכן כתיב וישתחו אברהם לפני עם הארץ ולא לפני עפרון כיוון שהם נתנו לו בעין יפה אבל אח"כ כיוון ששמע עפרון שאברהם רוצה לשלם נתרצה ואמר לו "ואת" מתך קבור, שבעד כסף גם היה מוכן לתת אחות קבר למשפחתו. (אסיפת חכמים)

☆☆☆

ארץ ארבע מאות שקל כסף ביני וביניך מה היא. ויל"פ דהנה ידוע שבמכירה שייך דינא דמר מיצרא והשכן על המיצר קודם למכירה אבל במתנה אינו שייך דינא דבר מיצרא ועפרון היה חכם להדע ובכדי שבני חת לא יהיה להם טענת בר מיצרא לכן התחכם ואמר "השדה נתתי לך והמערה וכו' לעיני בני נתתה לך" לעיניהם היה בתורת מתנה שלא יוכלו לטעון בר מיצרא, אך "ארבע מאות שקל כסף ביני וביניך" שרק שנינו נדע שהוא במכירה ולא במתנה, "וישמע אברהם לעפרון" הבין כונת עפרון לכן זיישקול אברהם לעפרון את הכסף". (פרח לבנון)

☆☆☆

ויקום שדה עפרון. פירש"י תקומה היתה לו שיצא מיד הדיוט ליד מלך ופשוטו של מקרא ויקם השדה והמערה אשר בו וכל העץ לאברהם למקנה וגו'. ויש לדקדק על מה שכתב רש"י תחילה את הדרש ורק אח"כ כתב פשוטו של מקרא, ונראה שאם לאו הדרש יהיה קשה איך אמר הכתוב ויקם השדה והמערה אשר בו וכל העץ לאברהם למקנה, היינו שע"י קניית השדה קנה גם וכל העץ הלא הדין הוא מבר את השדה לא קנה את האילן, אלא צריך לומר שבגלל שאברהם אדם גדול היה ואגב חביבות שלו מבר לו ע"י השדה גם את האילנות, לכן הקדים רש"י וכתב הדרש "תקומה היתה לו שיצא מיד הדיוט ליד מלך" לפיכך ויקם השדה והמערה אשר בו וכל העץ לאברהם למקנה". (שלילי אורות)

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה. פירש"י שני חיי שרה כלן שוין לטובה, וקשה דהלא שרה היתה שוה לאברהם בצדקתה וא"כ למה לא חיתה גם קע"ה שנים כמו אברהם, אכן י"ל על פי מה דאיתא (ב"ר ל"ח) בן מ"ח שנים הכיר אברהם את בורא, ואמרו חז"ל (יבמות סח) גר שנתגייר כקטן שנולד דמי, ולפי זה חסר משנתנו של אברהם מ"ח שנים וכאשר תפחית מ"ח מקע"ה שנים של אברהם יהיה במחזיק קכ"ז כמנין השנים של שרה, אמנם כל זה הוא רק אם נאמר ששרה הכירה את אברהם מלידתה, אבל אם גם היא הכירה את בוראה רק אחרי כמה שנים א"כ נחסר גם משנותיה והקושיא במקומה עומדת, וז"ש הכתוב "ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים", ולכאורה תקשה למה לא חיתה קע"ה שנים כאברהם וע"כ שאברהם הכיר את בוראו בן מ"ח והם שווים, ועל זה אמר רש"י "שני חיי שרה - כולם שוים לטובה" שמיד בתחילת שנותיה הכירה שרה את בוראה וא"כ סופרים מתחילת שנותיה נמצא שהם שווים בשנים.

☆☆☆

ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה. במדרש איתא (ב"ר נ"ח) מהיכן בא מדר המוריה, וצריך ביאור, ונראה על פי מה דאיתא בגמרא (תענית כ"ג) ג' ימים לבכי וז' ימים להספד, עוד איתא בגמרא (ברכות ט) טעה ולא התפלל מנחה מתפלל ערבית שתיים, הראשון לחיוב תפלת ערבית והשנייה לתשלומין למנחה, והנה מוזמן מיתת שרה עד שבא אברהם להספיד הם ג' ימים שהמרחק מדר המוריה עד ביתו של אברהם היה הליכה של ג' שנים כדכתיב "ויהי ביום השלישי וירא את המקום מרחק", נמצא שכאשר בא אברהם אז כבר עברו ימי הבכי והיה ההספד לחיוב והבכי לתשלומין, וז"ש "ויבא אברהם" מהיכן בא מדר המוריה שהוא מהלך ג' ימים כמנין ימי הבכי, לפיכך קאמר מקודם "לספוד לשרה" ורק אח"כ "ולבכותה" לתשלומין. (אסיפת יהודה)

☆☆☆

ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה. וי"ל דאיתא בגמרא (בבא קמא ג) המוסר דין על חבירו הוא נענש תחילה, שנאמר ותאמר שרי אל אברם חמסי עליך, וכתוב ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה, ופירש"י "ויבא אברהם" הוא קבר אותה, ולכאורה קשה הלא אמרו שם הני מלי דאית דיינא בארעא משום שהיה לו לתבוע דינא בב"ד של מטה, אבל שרה לא יכלה לתבוע בב"ד של מטה משום שאברהם היה מלך, כמו דאיתא במדרש (ב"ר ט"ז י"ד) מתו שוה עמק המלך שהשוו כולם ועשוהו מלך עליהם, והרי אמרו חז"ל (סנהדרין ט"ז) מלך לא דן ולא דנין אותו וא"כ לא מגיע לה עונש על שמסרה דינה לשמים דהרי לא יכלה לתבוע את אברהם בב"ד של מטה ולמה נענשה שרה, אכן י"ל שאברהם לא היה מלך משום שנאמר אצל מלך (סנהדרין כ) מת לו מת אינו יוצא מפתח פלטרין שלו ומכיון שאברהם התעסק בקבורתה של שרה א"כ מוכח שהוא איש מלך וממילא יכלה לתבוע דינה בב"ד של

עניינים נפלאים, בסוגיות ובפירושים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

דרשת והקרת

בענין המקדש אשה ע"י שליח ומת השליח

ויאמר אחיה ואמה תשב הנערה וכו' (חיי שרה כ"ד נ"ה)

להודיע להמשלח את מי קידש, מת השליח ע"כ אסור בכל הנשים שבעולם, ומסיים דביגיטין (סד). מובא בגמ' ומת השליח, אמנם בנויר (שם) לא מובא ומת השליח ומשמע לכאורה שה"ה אם הוא חי, אלא דצ"ל שסתם קיצור לשון הוא, עיי"ש.

☆

פלוגתת הראשונים בטעם הרבר

אמנם פלוגתא איכא התם בין הראשונים, דלהתוס' (שם) זה שאסור בכל הנשים שבעולם הוי רק מדין קנסא ודינא דרבנן, דכיון שעשה שליח לקדש אשה סתם ולא פירש על אשה מסוימת ע"כ קנסוהו.

ובזה תירץ הקושיא שהקשה בריש דבריו דנאסר כל הנשים לכל העולם, מחשש שמא היא זו שנתקדשה ע"י השליח, כמו שחוששין לגבי המשלח ניהוש נמי לכולי עלמא, וע"ז תירץ דהוי רק קנסא שקנסוהו וע"כ רק אותו קנסו ולא כו"ע, ועיי"ש עוד.

והרמב"ן (מובא בחי' הרין בגיטין שם) הקשה על התוס' דאי נימא דהוי מדין קנסא, א"כ מאי מוכח דחוקה ששליח עושה שליחותו, הרי מעתה אפ"ל דלעולם אין חוקה ששליח עושה שליחותו, ואפ"ה קנסינן ליה הכא כיון שהכניס עצמו לספק בזה ששלח שליח לקדש אשה סתם, ועוד אמאי קנסינן ליה והא לא עבר אמימרא דרחמנא, דכי יעלה על הדעת שהי' לו ליחוש שהשליח ימות, ועוד דאי משום קנסא אמרי' הכי, א"כ אמאי אמרי' חוקה דשליח עושה שליחותו אפי' לקולא (במילי דרבנן) הלא הוא כדי לקנסו.

על כן סבר דהוי איסור מדינא דאורייתא ולא מדין קנסא, ואע"ג דאיכא למימר דאזלי' בטר רוב נשים ורוב נשים שבעולם אין קרובים לארוסתו, מ"מ הרי הוי ליה קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי, ותוס' סברי דלא הוי קבוע כיון שאין האיסור ניכר דייקא כשהאיסור ניכר איכא למימר כל קבוע משא"כ הכא דאינו יודע מי אשתו.

☆

הנפק"מ בין ב' השיטות

והמנשה למלך (בפי"ט מהל' אישות ה"ו) מביא שיטת התוס' והרמב"ן, וכתב דלכאורה איכא ביניהו בקרובות שיש להם רק שניות לעריות ולא קרובות ממש אי ג"כ נאסרין עליו או דייקא למי שיש לה קרובות ממש, דלשיטת התוס' דכל עיקר הדין הוא מטעם קנס איכא למימר דלא קנסוהו רבנן בהכי דהרי קרובות גופא לא נאסרו רק מדרבנן, אבל לשיטת הרמב"ן שהוא מדאורייתא אפשר דסברא זו איכא נמי בשניות.

אמנם באופן שלח שליח לקדש אשה "פלוגית", יש מקום לומר שאז נאסרין עליו כל הקרובות שיש לאשה זו ואפי' שניות

בפרשתן ויאמר אחיה ואמה תשב הנערה וכו' פירש"י ובתואל היכן היה, היה רוצה לעכב ובא מלאך והמיתו, והשפתי חכמים הביא שנתנו סם המות בקערת אליעזר להמיתו, והמלאך סבב הקערה לפני בתואל ומת תחתיו, עיי"ש.

ובספ"ק קדושת לוי תמה למה רצו להרוג את אליעזר, ומה היו מרויחין בזה, ומבאר כי הם ברוב רשעותם לא רצו שליחץ יהיה זרע וממילא לא יזכר שם ישראל עוד, והרי קיי"ל בגיטין (סד). שהשולח שליח לקדש אשה, אז כל זמן שהשליח בדרך אסור בכל הנשים שבעולם, שמא יקדש את אחותו של האשה שקידש לו השליח או אחת מכל העריות שבתורה, ע"כ עשו חשבון לעצמם שאם יהרגו את אליעזר יהיה יצחק אסור בכל הנשים שבעולם, וממילא ימחה שמו מן העולם מבלי להקים לו שם ושארית מבנים ובנות, עכ"ד ודפח"ח.

☆

מקור הדין

הנה מקור הלכה זו, הוא במס' נויר (יב) אר"י בר יוסף אמר ר' יוחנן האומר לשליחו צא וקדש לי אשה סתם, (ופירש"י ומת השליח בדרך) אסור בכל הנשים שבעולם, דחוקה שליח עושה שליחותו, עיי"ש, וכן נפסק בשו"ע אבהע"ז (ס"ד ל"ה ס"יא).

וכן פסק הרמב"ם בהל' אישות (פי"ט ה"ו) וז"ל: האומר לשלוחו צא וקדש לי אשה ומת השליח ואינו יודע אם קידש לו אשה אם לא קידש, הרי זה בחזקת שקידש שחוקה שליח עושה שליחותו, והואיל ואינו יודע איהו אשה קידש לו הרי זה אסור בכל הנשים שבעולם שיש להם קרובות, כגון אשה שיש לה בת או אם או אחות וכיוצא בהן, שאם תאמר ישא זו שמא אמה קידש לו שלוחו או אחותה או בתה, ומותר באשה שאין לה קרובות כגון וכו', עכ"ד הרמב"ם.

☆

ובשו"ת כתב סופר (אהע"ז ס"ד) מבאר באריכות כל הסוגיא ושיטות הראשונים והאחרונים בטוב טעם ודעת, אמנם מחמת אריכות הדברים אציג הערה אחת מה שהעיר בריש דבריו, דבגמ' מובא ששלח שליח לקדש לו אשה סתם "ומת השליח" אסור בכל הנשים שבעולם, ולכאורה יש להבין דהוי ליה למינקט נמי בשהשליח חי רק הלך למרחקים ולא הודיע למשלחו אי קידש או לא.

אלא דאפ"ל דדוקא בשמת אמרי' דאסור בכל הנשים, דאי השליח חי ליכא האי חוקה שהשליח עשה שליחותו כיון דאי קידש היה מודיע להמשלח את מי קידש כדי שיידע אל מי להנשא ומי תהיה לו לאשה, וגם שיידע מי הם קרובותיה האסורות עליו, ומדלא הודיעו על כרחך שלא קידש אשה כלל, וע"כ נקט דדוקא בשמת השליח דאיכא למיחש שעוד לא הספיק

באש, דאע"פ דמדאורייתא בביטול בעלמא סגי להו, רק מדפלחו ישראל לעגל גלו להו דעתייהו דניחא להו כל עבודת כוכבים, והוי ליה ע"ז של ישראל שאין לה בטילה עולמית, וע"כ הוצרך לשריפה, ופריך דנימא דבהדי עגל נאסר מכאן ואילך נישתרי (היינו שרק הע"ז שהיה בימי העגל ייאסר ויוצרך שריפה אבל כל הע"ז מכאן ולהבא יבטל בביטול בעלמא ואמאי כתבה תורה ציוי לדורות שטען שריפה) ומשני מאן מוכח, (מייוביח על הע"ז מאיזה זמן הוא), עכ"ד הגמ'.

אלמא דכל האשירות לא מהני להו ביטול משום הנך האשירות שעבדו העכו"ם בשעה שעשו ישראל העגל, ולכאורה הרי הני מועטים הם נגד האשירות שהיו מקודם למעשה העגל ונגד מה שנעשה אחר שעשו תשובה על העגל וא"כ אמאי לא נימא שיתבטל ברוב, ועל כרחק הטעם שכיון דהוי ליה קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי ואינו בטל ברוב.

ולכאורה הרי התם אין האיסור ניכר במקומו, דהרי על האשירה אינו ניכר אם נעבדה באותן הימים שישראל עשו העגל או אם נעבדה לאחר מכן שכבר עשו תשובה, ואפ"ה מיקרי קבוע, וראיה מכאן לשיטת הרמב"ן דאפי' כשאינו ניכר הוי קבוע, עיי"ש עוד.

☆

דבר חידוד לשיטת תוס'

והפרי מגדים בשפתי דעת (ס"ק י"ד) מביא שיטת התוס' דכיון שאינו ניכר לא הוי קבוע, והקשה עליו דהרי מבואר דכל שיש א' היודע מהקביעות הוי קבוע גמור הגם להלוקח הוי ספק, ואם כן באומר לשלוחו צא וקדש לי אשה הרי האשה שנתקדשה עכ"פ יודעת, ואם כן הוי שפיר קבוע הניכר.

ובשו"ת אמרי יושר (כח"ג שיצא לאור עולם לאחרונה סי' קי"ה) מביא בשם שואל א' שרוצה ליישב קו' הפרי מגדים באופן נחמד, דהנה מובא יסוד בשם הגאון ר' מרדכי בנעט ז"ל (מובא בצרור החיים בסוגיא דראוה מדברת) שמחדש שכל דין קבוע שצריך להגיע לדין רוב כדי שייחשב קבוע, לא הוי קבוע, (ועיי"ש שרצה ליישב בזה קו' הר"ש מקטן בעגלה ערופה).

א"כ יתורץ שפיר גם קושיית התוס' בנוזיר (טז) שהקשו האיך יכולין אחרים כלל להנשא לאשה שבעולם, הרי איכא למיחש על כל אשה שמא זו היא שקידשה השליח ואח"כ מת, ואי נימא דאזלי בתר רוב הרי הוי קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי, עכ"ד התוס'.

ולפי הנ"ל לא קשה מידי דהרי האשה שקידשה השליח איכא למיחש שמא ממורת היא, ואין קידושין תופסין בחיובי לאוון כדאמרי' בקידושין (סח), אלא צ"ל דאזלי בתר רובא, ואם כן כיון דבעינן למיזל בתר רובא אם כן כבר אינו קבוע כפי יסודו של המהר"ם בנעט, וא"כ מתורץ שפיר קושיית התוס' דהכא ליכא קבוע.

ומה מאוד יונעם לתרץ קושיית הפרי מגדים הנ"ל, דהרי האשה אף על פי שהיא באמת יודעת שקידשה השליח, ואם כן הוי ליה דין קבוע לכאורה, מ"מ הרי אינה יודעת אם היא ממורת או לא דהיינו אינה יודעת אם קידושין תופסין בה או לא, ואם כן בעינן למיזל בתר רובא כדי לומר שהיא אינה ממורת, ואם כבר בעינן להגיע לדין רוב א"כ אזל להו דין קבוע כד' המהר"ם בנעט הנ"ל, וא"כ שפיר לא הוי קבוע הניכר, ודברי התוס' מיושב הדק היטב. והגאון בתשו' מעיר על יסודו של המהר"ם בנעט, עיי"ש ומשמ תדרשנו לטובה.

ואפי' אליבא דהתוס', כיון דהתם אינו מדין קנסא דהרי קידש אשה פלונית, ומ"מ נראה לומר איפכא דאפי' הרמב"ן יודה שיהיה מותר בקרובות שניות, דהרי כל האיסור הוא מספיקא, דהרי הכללא שחוקה עושה שליחותו לא אמרי' אלא לחומרא ולא לקולא, וכיון דלכו"ע הוי ספיקא א"כ בשניות שהוא רק איסור מדרבנן לא אמרי' שנאסרין עליו, ורק באיסורי תורה אמרי' דמספיקא נאסרין, עכ"ל המל"מ.

☆

ובאמת הפרישה (נבאטע"ו סי' ט) נסתפק בזה אי האיסור הוא גם בקרובות שניות שאין איסורן אלא מדרבנן, והטורי זהב (שם ס"ק טו) מסיק דאפי' בקרובות שניות ייאסר, ומביא מדברי הגמ' שם.

אבל הבית שמואל (שם ס"ק כ"ט) סבר דבשניות יהא מותר, ומביא ראיה מדברי רש"י שכתב שנאסר עליו ז' נשים דהיינו קרובות לעריות מדאורייתא ולא שניות לעריות דהוא רק מדרבנן, וכן כתב החלקת מחוקק (שם) וכן מובא בשיט"מ"ק בנוזיר (שם).

והבית שמואל כתב עוד נפק"מ שיהיה בין שיטת התוס' והרמב"ן, אם עבר האיש וקידש אשה שיש לה בת או אחות (שעליהם יש החשש בנ"ל), דלהתוס' הוי קידושין גמורין דהרי ליכא חוקה גמורה שהשליח עשה שליחותו ורק קנסוהו רבנן, וא"כ אם עבר וקידש קידושו קידושין, אבל לשיטת הרמב"ן הוי רק ספק קידושין, דבאמת יש חוקה שהשליח עשה שליחותו, ומדינא דאורייתא נאסר עליו לקדש שום אשה שיש לה בת או אחות, וא"כ הוי רק ספק קידושין, עיי"ש.

☆

ובשו"ת עונג יו"ט (אהע"ו סי' ק"פ) מביא פלוגתת התוס' והרמב"ן הנ"ל, ומביא ראיה לשיטת התוס' מד' הירושלמי (פרק כלל גדול ה"א) המהלך במדבר ואינו יודע אימתו שבת, פריך התם וליחוש לכולי יומי, כהדא שקידש את אשתו ע"י שליח ומת אסור ככל הנשים שבעולם, ומשני התם אית ליה תקנתא לישא גיורת לישא שפחה משוחררת, הכא מאי אית ליה למיעבד, עכ"ד.

ומעתה אי נימא דיש בזה ספק איסור תורה, אפי' כי אינו יכול מאי איכפת לן הרי הוי ספיקא דאורייתא, וקמ"ל דהוי רק קנסא מדרבנן וע"כ תירץ הירושלמי דאי לא הוי ליה שום עצה האיך להנשא לא היו גוזרין עליו שהוא אסור בכ"ע, וראיה לשיטת התוס'.

☆

ראיות לשיטת הראשונים

דהנה עיקר פלוגתת התוס' והרמב"ן הנ"ל, דתוס' סבר דלא מיקרי קבוע היכא שלא ניכר איסורו, וע"כ אין האשה נקראת קבוע שנאמר דהרי כל קבוע כמחצה על מחצה דמי, וממילא מדינא הוי ליה למישרי כיון דאזלי בתר רובא נשים דעלמא שאינם אסורות לו, ועכ"צ' דהוא מטעם קנסא.

והרמב"ן סבר דשייכא שפיר למימר דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי אפי' בכהאי גוונא, דלא בעינן שיהא האיסור ניכר, וא"כ י"ל דמדינא דאורייתא אסואר לו להנשא כיון דליכא למיזל בתר מדהאשה הוי קבוע.

ובשו"ת עונג יו"ט (סי' ק"פ) מביא פלוגתתם ומביא ראיה לשיטת הרמב"ן דלא בעינן שיהיה ניכר האיסור כדי שייחשב קבוע, מהא דאמרי' בע"ז (גג) בהא דכתיב ואשריהם תשרפון

צדקת רבי מאיר בעל הנס

כולל עצי היים

כ"ב

ארץ הקודש תוכב"א

אלקא דמאיר עננו

ע"ץ חיי"ם היא למחזיקים בה

ברגשי הודאה והוקרה, נברך בזאת השורה, ברכת מזל טוב, מריחוק מקום וקירוב לב, לידידינו החשובים והנכבדים, רודפי צדקה וגומלי חסדים, תומכים נלהבים של כוללינו המעטירה

בראש ובראשונה, ידידינו החשוב האדם המהולל ברננה, האי גברא רבא ויקירא, מגדולי תומכי מוסדות סאטמאר בכל קצוי תבל, לבו ער וחם לכל דבר שבקדושה בפרט ובכלל

הרב בני הנגיד הנכבד

הרה"ח ר' עזריאל שעהר שליט"א

מראשי קהילתינו הק' בעיה"ב לאנדאן יע"א
עמוד התווך של כוללינו הק' צדקת רבי מאיר בעל הנס

לרגל שמחתו בנישואי נכדתו שתחי'

עב"ג החתן החשוב והמצויין נ"ו

בן ידידינו החשוב והמפואר מוכתר בכל תואר. תומך נלהב של כוללנו הק'

הרה"ג ר' יחזקאל לאנדא שליט"א

מנהל התאחדות האברכים ד'סאטמאר לאנדאן יע"א

והנה כי בן יבורך גבר ירא ה' ידידינו החשוב והנעלה, נודע לשם ולתהילה, תוך אמוני עם סגולה, תומך וידיד נאמן לכוללנו המהוללה,

הרב בני הנגיד הנכבד

יעקב עסטרשינבער שליט"א

מראשי קהילתינו הק' בעיה"ב לאנדאן יע"א

בזכות החזקת התורה, יושפע להם רב שמחה ואורה, ואך ששון ושמחה בביתם יה' שורה.

ביקרא דאורייתא

הנהלת הכולל בארה"ק

קול התאחדותינו

שע"י התאחדות האברכים ד'סאטמאר בני ברק

הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים,
עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

הוקים להורותם

הלכות ברכות (י"ז)

גערך ונסדר ע"י הרב יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

ועוד וטעמו דאף דברכתו היא בורא נפשות דאינו מז' המינים עכ"ז יצא כיון דמיקרי שפיר מחיה וכלכלה).
על שאר מיני מאכלים ומשקים - לא יצא.

ברכת על הגפן

טעה ובירך ברכת על הגפן על ענבים - יצא (ש"ע סי' ר"ח סעי' ט"ו).

על שאר מיני מאכלים או משקים - לא יצא.

ברכת על השי

טעה ובירך ברכת על העץ על פירות שאינם מז' המינים - יצא (שע"ת סי' ר"ז ס"ק א' ומש"ב שם, וטעמם מפני שגם שאר פירות הם בכלל ברכת על העץ, אלא דלכתחלה לא תקנו ברכה זו אלא בפירות מז' המינים. ואף לכתחלה אם אכל פירות מז' המינים עם שאר פירות א"צ לברך בורא נפשות על שאר הפירות דנפטרים הם בברכת מעין ג' שמברך על ז' המינים, ש"ע סי' ר"ח סעי' ג').

על יין - יצא (ח"א כלל נ', ביאוה"ל סוסי"ר ר"ח ד"ה מספק, וסברתם דדומה למברך בורא פרי העץ על יין דיצא).

על שאר מיני מאכלים או משקים - לא יצא (ואפי' על שחיטת מי פירות לא יצא דהם אינם בכלל פרי כלל (מש"ב סי' ר"ח ס"ק ט"ג)).

ברכת בורא נפשות

טעה ובירך ברכת בורא נפשות על מיני מאכלים או משקים שיש להם ברכה מיוחדת [לחם, מזונות, שבעת המינים] - לא יצא (שועה"ר בסבה"נ פ"א ס"ח, מש"ב סי' ר"ב ס"ק נ"ה, סי' ר"ח ס"ק ט"ב ועוד אחרונים, אולם בס' כף החיים סי' ר"ב ס"ק ע"ט כתב דיצא, ובש"ת דברי יואל סי' ג' מאריך בענין זה ומביא מחלוקת אחרונים).

על לעקי"ך [טארט] בענין שלא אכל כזית מהקמח לחוד - בש"ת דברי יואל משמע דיצא (ושם הכריע כן בענין כשאכל לעקי"ך עם דגים דמברך בורא נפשות על הדגים ופותר את הלעקי"ך כיון שספק ברכה הוא, ופשוט הוא דכמ"כ בדיעבד אם בירך בורא נפשות לחוד).

ודע דהמון סם טועים וסוברים דברכת בורא נפשות היא ברכה כוללת כמו שהכל, ובעצמי שמעתי מאיזה המוני עם מחמת שלא ידעו בעל פה לומר ברכת מעין שלש אמרו ברכת בורא נפשות, וראוי להזהירם על זה כי אפילו בדיעבד אינו יוצא בזה והוי ברכה לבטלה (ליקוטי מהר"ח בסבה"נ, ובש"ת ארץ צבי סי' כ"ט כתב ללמד זכות על המברכים עם בניהם הקטנים בורא נפשות במקום ברהמ"ז).

טעה ובירך ברכה אחרונה על מאכל או משקה כברכת מין אחר, יש אופנים שיצא בדיעבד בברכתו ואינו צריך לחזור ולברך ברכתו הראויה, ויש אופנים שלא יצא וצריך לחזור ולברך ברכתו הראויה, ונפרט הדינים:

ברכת המזון

טעה ובירך ברכת המזון על מיני מזונות בין על מיני מאפה ובין על תבשילי דגן [דייסא וכדו'] - יצא (מש"ב סי' ר"ח, ס"ק ע"ה בשם אחרונים דלא כהמחבר דפסק שם דבירך הזן על דייסא לא יצא, והטעם דיצא כיון דמיני דגן נכללים בגדר זן שהם משיעיים, וכו' ש פת הבאה בכיסנין דלפעמים שם לחם עליה כשקובע סעודתו עליו).

על יין - יצא (ש"ע שם סעי' י"ז, והטעם משום דיון זיון וסועד הלב כמו לחם, ובביאוה"ל הקשה דה"ל להמחבר לחלק בין שתי קצת יין להרבה דרך יין קצת סעידי משא"כ יין הרבה לא סעידי כדמבואר בגמ' (ברכות לה. פסחים קח.) ומתוך שם דאפשר דכיון שנתחייב משעה ששתה קצת ושייך אז אצלו בהמ"ז דסעידי, תו לא פקע אף ששתה טובא וצ"ע).

על תמרים - יצא (שם, דתמרים נמי זייני כמו מיני דגן) ובכל אלו אף אם לא אמר אלא הברכה ראשונה של ברהמ"ז שהוא ברכת הזן - נמי יצא, ואינו אומר עוד שאר ברכות (שם, דכיון שכבר גמר ברכת הזן שוב אינו יכול לומר הברכות הנותרות ולא תקנו לכתחלה על היין ותמרים).

ואם כשטעה והתחיל לברך הזן נזכר כשעדיין לא חתם ברכת הזן - יתחיל לומר "ועל שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה" ויסיים בברכת מעין שלש (שם, דלכתחלה הלא בוודאי יש לו לברך ברכה שיכלול מעין שלש כדיון).
בירך ברכת המזון על שאר מאכלים ומשקים - לא יצא.

ברכת על המחיה

טעה ובירך ברכת על המחיה על פת - לא יצא (ש"ת מהרש"ג ח"א סי' ל"ד, וטעמו דיש פוסקים שג' ברכות על הלחם חיובו מן התורה ובברכה אחת לא יצא אף חיובא דאורייתא, ואף למ"ד דג' ברכות מדרבנן הוא, הרי לא יצא תקנת רבנן, ועוד משום דבמעין ג' לא מוזכר ברית ותורה, ובס' קפ"ז הכריע הש"ע דמעכב).
על יין - יצא (באה"ט סי' ר"ח ס"ק כ"ג, והטעם משום דיון זיון).

על תמרים - יצא (שם, וכנ"ל).

על אורז - יצא (שע"ת סי' ר"ח ס"ק ה' בשם ש"ת הלק"ט

וועד החתונה

**שע"י קהל יטב לב
ד'סאטמאר**

קרית יואל – בני ברק יצ"ו

ב"ה

אשריכם גיבורי החיל

בצל הרישומא קדישא והתרוממות הנפש מהימים המאירים חמדת הימים שעבר עלינו לטובה ולברכה
שמחת החתונה ושבת שבע ברכות בחצרות קדשינו
וביקורו הרם של הוד כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
אשר זכרם הטוב לא ימוש מאתנו ויחקק בלבינו לנצח עולמים

הננו בזה להביע בשער בת רבים ברכת הודאה ורגשי הערכה
בראש ובראשונה למע"כ ראשי העסקנים שיחנו
כאו"א בשמו הטוב יבורך
של הקבלת פנים, באדעקן, חופה, חתונה, ומצוה טאנץ וכו'
ואתם עמם כל עשרות העסקנים היקרים שיחנו

על אשר אודות השקעתם ועזרתם הנכונה, ובעבור התמסרותם הלבבית והנאמנה
עבר עלינו השמחה הרועמה בהצלחה עיוחדת ובאירגון מופתי להפליא

אשריכם כי זכיתם לקדש שם שמים ברבים

יה"ר שמשמחת בית צדיקים זו יושפע לכם רב ברכות ושבע שמחות כל חייכם,
ובשמחתכם ישוב לכם ה' בראשכם גמולכם, ואך טוב וחסד ירדפוכם, וכט"ס.

החותמים למען שמם במזמור לתודה
בשם כל הקהל הקודש
וועד החתונה

תולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא הצדיק

הגה"ק רבי נפתלי בן הגה"ק רבי אלעזר ווייסבלום זי"ע מליזענסק
יומא דהילולא כ"ה מרחשון (תקצ"ט)

אמר פעם אחת ששום צדיק אינו רוצה להיות רבי רק מן השמים כופין אותם, אחד הי' שנלחם עם השמים הרה"ק ר' נפתלי מליזענסק, והוא נצח אותם, להרה"ק ר' נפתלי נאבדו אצלו שמונה עשרה בניו ואמר שזהו עונש מן השמים על שאינו רוצה להיות רבי, ואמר: ביז צום לעצטן, און איך וועל נישט ווערען קיין רבי, רק כשגבר דוחקו נסע לחזור לעיירות, עם הרה"ק מצאנו והרה"ק מקאמינקא זי"ע ששימשו כגבאים.

פועל ישועות

רק שתי שעות בשנה ביום הפורים אז לקח פתקאות, פעם אחת ביום הפורים התחפש את עצמו לרבי ולבש את הבעקטשטע של אביו הק' ודפק על קופסת הטבק ואמר כל מי שרוצה ליושע יבוא ויושע, הי' שם אדם אחד שאשתו היתה משותקת רח"ל ואמר אני רוצה ליושע ורץ והביא את אשתו לחדרו של ר' נפתלי ומיד קמה והלכה על רגליה כאחד האדם, ראו זאת אנשים והחלו לנהור אליו ולבקש את ברכתו, אחז בשולי המעיל ונענם ואמר "גענוג נאריש געמאכט", פעם אחת בא אליו אשה עם קויטעל עם פדיון והניחה לפניו את הקויטל עם הפדיון נפש, אמר לה ר' נפתלי כנראה שאין את יודעת שאני אינני רבי רק שתי שעות בשנה ביום הפורים, האשה כאשר שמעה ממנו דברים אלו שאינו רבי, לקחה בחזרה את הקויטל עם הפדיון ורצתה ללכת, נהנה ר' נפתלי מהאשה ואמר לה הנני בטוח שתיושעי בזכות האמונה שהיתה לך בי במה שאמרתי שאינני רבי, דאילו החסידים שלי עד כמה שאני מתייגע עמהם וחוזר לפניהם שאינני רבי אינם מאמינים בי, אבל את תיכף ומיד האמנת בי בזכות זה תיושעי.

עין רואה

עיינ בספר חכמה מאי"ן סיפור נפלא, בנו של הרה"ק ר' נפתלי הרה"צ ר' זושא זצ"ל לאחר נישואיו עבר להתגורר בעיירה קטנה במזרח גאליציא, ואביו הורה לו שלא ילך לשום רבי, והוא ציית לדבריו, פעם אחת הגיע הרה"ק מרוזין זי"ע לעיירתו, ורבים באו לקבל פניו, גם ר' זושא הלך אליו, כל הקהל עברו לתת שלום והרה"ק מרוזין לא דיבר כלום עם שום אדם, אך כשהרה"צ ר' זושא בא לפניו שאל אותו מי אתה, אבדך, ענה מליזענסק, שוב שאלו, מי מליזענסק, השיב בנו של ר' נפתלי, שאל אותו איזה ר' נפתלי, ענה, בנו של ר' אלעזר, שאלו איזה ר' אלעזר, השיב, בנו של הרבי ר'

ואלה תולדות

הרה"ק ר' נפתלי מליזענסק זי"ע נולד בשנת תקכ"ה לאביו הרה"ק רבי אלעזר (שהוציא את הספר הק' נועם אלימלך) בן הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע, הי' תלמידו של הרה"ק ר' מנחם מענדל מקאסוב זי"ע.

ישנא את הרבנות

בשנת תקס"ו אחרי פטירת אביו מילא בע"כ את מקומו בליזענסק, אלפי חסידים התחילו לנהור אליו והוא לא רצה בשום פנים ואופן להיות רבי וממש גירש את חסידיו בכח, והי' נוסע לשבות בצל הרה"ק ר' נפתלי מראפשיץ זי"ע, והרה"ק מראפשיץ הי' פושט את הבגדי הלבן של שב"ק מפני כבודו, ור' נפתלי הצטער על זה ואמר: הלא הייתי נולד, אז דער הייליגער רב זאל אויסטייען די ווייסע בגדים פאר מיין כבוד וועגן, ר' נפתלי מראפשיץ הי' מכבדו לשורר "אזמר בשבחין", והי' אומר בזה הלשון, "אז ר' נפתלי וויל מוחל זיין זינגען אזמר בשבחין, זאל ער זינגען אזמר בשבחין,

פעם אחת באו אליו הרה"ק מצאנו והרה"ק מקאמינקא והרה"ק ר' הרעשעלע גלאנץ חתן הרה"ק בעל אר"י דבי עילאי זי"ע, בליל שב"ק ניגשו אל חדרו של ר' נפתלי, והוא הי' יושב שם עם תריסין סגורים, והי' שם חרך קטן, והביטו מתוך אותו חרך וראו אותו יושב גמרא או שו"ע, ויהי כאשר רק הביטו בתוך החרך, מיד עשה ר' נפתלי תנועה בידו שילכו, ולא הרהיבו ליכנס, ונסעו משם מבלי להיכנס אליו, ואח"כ נסעו עוד פעם, ובפעם השניה נסע תחת ר' הערשעלע ר' אליעזר דזשיקובער בן הרה"ק מראפשיץ זי"ע, וכיון שהוא הי' בן הרה"ק מראפשיץ הרהיב עוז ודפק על הדלת, ר' נפתלי פתח את הדלת והבין שזה הי' מעשה של ר' אליעזר'ל, הראה באצבעו (כמתרה) אליעזר'ל, ענה ר' אליעזר'ל, איר זענט נישט מקיים קיין הכנסת אורחים, האט זיך ר' נפתלי צעשמייכלט והרשו להם ליכנס, פעם אחרת נסעו אליו עוד הפעם הרה"ק מצאנו והרה"ק מקאמינקא, כשהצריכו לעלות על איזה הר ראו את ר' נפתלי עומד שם על ראש ההר, ומראה להם באצבעו שיחזרו לעקבותיהם, ופחד גדל נפל אליהם ותיכף חזרו לאחוריהם.

פעם אחת בערב יום הכיפורים בחששו שמא יהי' מאימת הדין משהו שיכנס אליו עם קויטל, לכן הי' יושב לסעודה עם הרבנית לצידו, ומי שנכנס אליו וראה את הרבנית יושבת לידו מיד הי' חוזר לאחור, הרה"ק מצאנו

במקום אחד, ע"כ הי' מנדנד החגורה שיקרע עצמו גם בשאר חלקי הגוף, אז הבינו שזה שחכך א"ע, לא חכך את עצמו, אלא הזיז את החגורה לשאר חלקי הגוף.

אשכבת' דרבי

נסתלק ביום כ"ה מרחשון שנת תקצ"ט והוטמן בעיר לזענסק ליד ציון אביו הק' ר' אלעזר.

מסופר דבר פלא דבאהל הרה"ק הרבי ר' אלימלך הי' ב' חדרים, בחדר הפנימי הי' מונח הרבי ר' אלימלך זי"ע ובהחיצון הי' מונחים בניו הקדושים, ולא הי' מקום לר' נפתלי בהאהל החיצון, והי' שם בהלוויה הרה"ק ר' אלימלך רודניקער זצ"ל (בן הרה"ק ר' מענדל בער בן הרה"ק ר' אלעזר בן הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע) פנה להמצבות ואמר: "מאכט עטץ פלאץ פאר'ן פעטער, איז גוט, אז נישט, וועל איך מתיר זיין דעם חרם (שהטילו חרם לא להטמין שום אדם בחדר הפנימי) און כ'וועל אים לייגן לעבען זיידן, און ער וועט אפילו נישט זיין ברוגז, ופלא פתאום ראו שהמצבות באהל הצטופפו ונעשה מקום עבור רבי נפתלי זי"ע וקברו אותו שם.

אלימלך, אמר הרה"ק מריזין: נו, רבי אלימלך הגדול, דער גרויסער ר' מלך, והוסיף "שומע אתה אברך כאשר הרוסים גוזרים גזירה, היא הולכת ונחלשת, אבל כאשר הקיר"ה (הקיסר ירום הודו, קיסר אוסטריה) גוזר גזירה היא הולכת ומתחזקת", הוא חזר על הדבר שלש פעמים, והמשיך, פעם הי' מפקד גדוד, נו, ער האט זיך שיין געפירט אין זיין הויז, הוא נהג בביתו ברחבות רבה, פעם הגיע ביקורת, והסירו אפילו את המסמרים מהקירות, נו, הבה נתפלל מנחה, ר' זושא זצ"ל תמה למשמע הדברים אבל כמובן שלא העיז לשאול, כעבור זמן נסע לבקר את אביו, שאלו אביו, עדיין לא ראית שם רבי'ס חדשים, ענה כן ראיתי את הרוזינער, אמר לו ר"ז והוא בודאי שאל אותך מי אתה, מי מליזענסק, ואמרת לו כל יחוסך, עד שהוא אמר רבי אלימלך הגדול, ואמר שכאשר הרוסי גוזר גזירה היא הולכת ונחלשת אבל כאשר הקיסר גוזר גזירה היא הולכת ומתחזקת, וסיפר לך מעשה במפקד גדוד, וסיים ר' נפתלי: אם הרוזינער סיפר לך זאת, הרי זה לאות שאני צריך לנסוע אליו לשבת...

יסורים של אהבה

הרבה פעמים ראו איך שחוכך עצמו על גופו, והיו העולם סוברים שזה מפני שכמעט שאינו רוחץ עצמו, ע"כ נושך אותו, ולכן הוא מחכך עצמו, עד שפעם אחת נתגלה למה הוא חוכך עצמו, דדרכו הי' כשהלך למקוה לא הי' רשאי שום אדם להיות שם, פעם אחת חשב איש אחד הלא הרבי נפתלי מתנהג כבעה"ב פשוט, ולמה יש לו מנהג זה שאף אחד אינו רשאי להיות בשעה שהוא הולך למקוה, מה עשה, הטמין עצמו במקוה לראות מה מעשהו שם, ראה שיש לו חגורת ברזל עם מחטין, ואת זה תחב בגופו, ולא רצה שיהי' רק

שיעורי תורה בכל יום

הרב ר' פנחס ברוך לעבאוויטש שליט"א	בביהמ"ד עטרת זקנים	בשעה 7.10 - 8.00 בבוקר
הרב ר' יעקב שלמה כהנא שליט"א	בביהמ"ד עטרת זקנים	בשעה 8.40 - 9.20 בבוקר
הרב ר' אלימלך בידערמאן שליט"א	בבית מדרשנו ברח' רמב"ם	30 דקות לפני זמן הדה"צ
הרב ר' שמואל גראס שליט"א	בבית מדרשנו בשיכון (חדר ב')	15 דקות אחרי זמן הדה"צ
הרב ר' חיים עזריאל יאושעף שליט"א	בבית מדרשנו בשיכון (לשנה)	בשעה 8.15 - 9.00 בערב
הרב ר' יואל געלבער שליט"א	בבית מדרשנו באלעד	בשעה 8.30 - 9.15 בערב
הרב ר' דוד כהן שליט"א	בבית מדרשנו בשיכון (חיכל)	בשעה 8.30 - 9.15 בערב
הרב ר' פנחס ברוך לעבאוויטש שליט"א	בבית מדרשנו בשיכון (חיכל)	בשעה 8.30 - 9.10 בערב
הרב ר' שרגא יהושע בערקאוויטש שליט"א	בבית מדרשנו בשיכון (לשנה)	בשעה 9.15 - 10.00 בערב
הרב ר' אליעזר ענגעל שליט"א	בבית מדרשנו בשיכון (חדר ג')	בשעה 9.20 - 10.15 בערב
הרב ר' שמעון יואל בראך שליט"א	בבית מדרשנו בשיכון (חדר א')	בשעה 9.30 - 10.00 בערב
הרב ר' אברהם ישעי' ווייס שליט"א	בבית מדרשנו בשיכון (חיכל)	בשעה 9.30 - 10.15 בערב
הרב ר' בנימין ואב ווייס שליט"א	בבית מדרשנו בוכרון מאיר	בשעה 10.00 - 10.45 בערב
הרב ר' יהושע עבי יאושעף שליט"א	בבית מדרשנו בשיכון (חדר ב')	בשעה 10.10 - 11.00 בערב
הרב ר' ישראל יודא בערנער שליט"א	בבית מדרשנו בשיכון (חדר ג')	בשעה 11.15 - 12.00 בערב

שיעור הזרה
בכל יום שישני תתקיים שיעור הזרה ע"י הרב ר' יעקב שלמה כהנא הי"ו בשעה 8.30 בביהמ"ד עטרת זקנים

שיעור הזרה
בכל ליל שישני תתקיים שיעור הזרה ע"י הרב ר' שמעון יואל בראך הי"ו בשעה 9:30 בבית מדרשנו בשיכון (חדר א')

חבר יקר! הצטרף עוד היום בא משיעורי התורה במסגרת חבורתנו

ארגון שיעורי תורה

שעל ידי

התאחדות אברכים דהסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ס מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

סרית יואל - בני ברק

לכו בנים שמעו לי:

הבה נקיים דברי רבינו שליט"א בדברות קודש במעמד התרוממות קרן התורה

"ללמוד תורה בצפרא דשבתא לפני התפילה"

ובכן שמחים אנו להודיע בזה לציבור אנ"ש שיחיו

כי אי"ה החל משב"ק זו תתקיים בכל צפרא דשבתא

שיעור אור החיים הק'

ע"י מוה"ר יעקב ווייס הי"ו

משעה 7.30 עד 8.20 בבית מדרשינו בשיכון

בברכת שבתא טובא

המארגנים

לדו"ד מזמור

דלה היא העט להביע רגשי שמחתי וברכתי, לכבוד חברי המופלג והמושלם

ובהני שורתא, אשגר לו כסא דברכתא, מלא טיבותא, באותות יקר ורבותא

דולה ומשקה בתורת ה' ושם לילות כימים חריף טובא ובקי, משנתו קב ונקי

דו"ד בכל דרכיו משכיל וה' עמו, טעמו ונימוקו עמו, לכל אדם פניו מא"ר

החתן החשוב והמצויין

כמר **דוד מאיר יאקאב** ני"ו

לרגל שמחתו באירוסיו עב"ג שתחי' בשעטו"מ

מרן דבשמיא יהא בסעדך וימלא ה' את כל משאלות לבך בטבון וקשוט

זאת הברכה, יצו ה' ככה, שתזכה לבנות בית נאמן בישראל לה' ולתורתו

לעולם ועד ירדפוך טוב וחסד ששון ושמחה ויושפע לך כל מילי דמיטב

החותם למען שמו באהבה ובידידות

ישעי' יעקב דאסקאל

אנטווערפן יצ"ו

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — מנה — בלתי מוגה

יום ד' פרשת וירא תשס"ט לפ"ק

ביקור בבית כ"ק הגאון האדיר הישיש עמוד ההוראה

רבי שמואל הלוי וואזנער שליט"א

גאב"ד וברון מאיר בני ברק, בעל שבט הלוי, ור"מ ישיבת הכמי לובלין

רבינו שליט"א פנה אליו בשאלה הנוגע להלכה, ואמר: כ"בין געווען אין צאנו מיט א צייט צוריק, מיר זענען דארט געווען אויפן ציון, אויפן בית החיים, איז דארט צוגעקומען א איד, ער איז א האלבער דארטיגער א האלבער אויסלענדער... איך האב געזעהן אז מיגראנט דארט אויפן בית החיים, ביים עק וואו מ'קומט אריין, קומט איינער דארט אריין און ער שטעלט זיך פאר אז ער איז אן אפשטאמיגער דארט פון צאנו. כ'האב געזעהן אויף איהם אז ער איז נישט דער גרויסער... זאגט ער מיר אז ער בויפט דא אן הכנסת אורחים, שטיבלעך צו עסן און צו זיך אפרועהן און שלאפן.

בקיצור, ער האט שוין געהאט אויפגעגראבן דאס פלאץ, ער איז צו מיר געקומען בעטן געלט פאר דעם בנין. האב איך אים געפרעגט, וואס פאלט אייך איין צו בויען אזא זאך אויף א בית החיים?

די וואך איז געווען ביי אונז אין אמעריקע א רב פון דא אין בני ברק, רבי סיני האלבערשטאם (ה"ה הגה"צ רב שוכן ג' בני ברק) א צאנזער אייניקל (מצד איז הגה"צ מטשאקעווע ד"ל, בן הגה"ק ר' סיני אבד"ק זשמיגראד, בן הגה"ק מגארליץ בנו של מרן הגה"ק מצאנו ז"ע), דערציילט ער מיר אז מ'האט איהם מכבד געווען אז ער זאל זיין דער יושב ראש פון דעם ענין, און יענער האט איהם געזאגט אז מיר איז נישט געווען ניהא דאס גאנצע עסק.

האב איך אים דערציילט די גאנצע זאך, אוודאי איז עס מיר נישט געווען ניהא, אזא זאך, מ'בויעט אין א בית החיים, דאס איז דאך אן ערנסטע שאלה.

הגאון בעל שבט הלוי שליט"א קיבל את פני רבינו שליט"א ביותרת הכבוד, ופרס בשלמו

הגאון שליט"א פרס גם בשלום הגה"צ רבי שלום אלעזר שליט"א רב דקהל ייט"ל 15 ע"ו. ונשיא כולל עצי חיים כב"ב ושאל לו על שלום המיו הגה"צ מנאסאר שליט"א לרפ"ש

רבינו: וואס מאכט דער רב?

הגאון בעל שבט הלוי: יעדן טאג איז א נייער חסד פונעם אייבערשטן.

רבינו: דאס איז פאר יעדן איד אזוי...

הגאון בעל שבט הלוי: ס'פארלאנגט זיך באזונדער אין די יארן, אז מ'קען אנגיין מיטן פארלערנען און מיט אלע אנדערע ענינים. דער עיון אז ס'זאל זיין אזוי ווי פריער.

רבינו: דער אייבערשטער זאל העלפן אזוי אויף ווייטער... הגאון בעל שבט הלוי: יונגער ווערט מען דאך נישט.

רבינו: דער אייבערשטער זאל העלפן מיזאל טאקע עלטער ווערן געזונטערהייט.

ואמר הגאון בעל שבט הלוי: איך פריי זיך אייך צו זעהן, מזעקט אייך ברוך השם, שמה ומטוב לב.

רבינו: ברוך ה', ברוך ה'.

דער רב האט דאך געזאגט אז דער אייבערשטער טוט אסאך חסדים, מיט מיר האט דער אייבערשטער אויך געטון אסאך חסדים.

הגאון בעל שבט הלוי: איך ווייס עס, און איך פיל עס, און איך בעט דעם אייבערשטן אז דער אייבערשטער זאל מאכן מיט אייך ווייטער חסדים, במקומך וישיבוך ובשמך יקראוך ומשלך יתנו לך (מדר"ש"ש פ"ג י"א).

זיי זענען געקומען מיט המצאות, די פריערדיגע גדולים האבן צו דעם אויך נישט מסכים געווען. די אלע אוהלים אויסברייטערן, דאס זענען דאך נאר די חברה וואס זענען אינטערעסירט או מ'זאל קומען צו פארן צו די קברים.

איך האב דאס נישט געלאזט.

רבינו: דא איז די שאלה, ס'קען זיין אז מ'האט נאכנישט קובר געווען דארט, אבער אפילו מ'האט נישט קובר געווען דארט, זאגט דאך דער שלטי הגיבורים (סנהדרין מה) אז ס'איז הוקצה למצותו, און עס איז אסור מיט די אלע זאכן דארט, אין נוהגין בהן קלות ראש, ווי דער דין אין בית הקברות.²

הגאון בעל שבט הלוי: דא איז דא צוויי שאלות, איינס, צו עס איז נישט קיין מקום וואס מען האט מקבר געווען, דאס איז די ערשטע זאך וואס מ'דארף מברר זיין.

און דערנאך, וועגן דעם שלטי הגיבורים אין סנהדרין צי דער שטח פונעם בית החיים וואס מ'האט נישט מקבר געווען דארט, צי עס האט אויך א דין ביה"ח.

עס דא אין שבט הלוי (ה"ח סי' קעו, ח"י סי' ריד) דערוועגן.

רבינו: צי ס'איז הוקצה למצותו, צו ס'איז אסור בהנאה.

התורה, וחוצים כעת להרחיב האהל, ומסיק שם על פי המבואר ברמב"ם הלכות אבל פ"ג ה"ג שלא ילך אדם בתוך ד' אמות של קבר ותפילין בראשו וס"ת ברוחו ולא יתפלל שם, והובא ביו"ד סוסי"ו ש"ס, וכן בס"י ש"ס ה"א, וברכה ד' אמות מותר, ובמ"ז ש"ך וי"ד סי' שמ"ד סי"ז דדברי תורה אסור גם הוי"ו לך אמות, ובית חשוב כולו כד' אמות לענין איסור, ועל כן מסיק שם לא להפיש קולות, וקריאת התורה בודאי אסור, עיי"ש.

ובענין תהלים ומשניות שאומרים על קברים מותר כיון שהוא לטובת הנשמה (עי' ברכ"י שד"ם סק"ו, ובאורך במשמש"ל הל' שמחות את ט"ו)

2

עיי' בשו"ע (וי"ד סי' שס"ח ס"א) בית הקברות אין נוהגין בהן קלות ראש (כגון לפנות שם ולאמול ולשתות שם ואין קורין ושוננין שם) וכו', הג"ח וכו' אינו אלא משום כבוד מתים, ע"כ, ומקורו בגמ' (מגילה טז.), ובטעם הדבר נחלקו הראשונים, ו"א הטעם דאסור בהנאה כמו המת (ע"ז כט:), ואף שהוא קרקע עולם ואינו נאסר, מ"מ תלוש ולבסוף חיבור אסור, וי"א הטעם ההקצה להמת וזכה בו ואין להשתמש בו (עי' ב"י שם, ובסי' שס"ד באורך).

והשלטי גבורים (סנהדרין מה) סובר הטעם הב' ההקצה לצרכי המתים, ומחדש עוד יותר שאף חלק בית הקברות שלא קברו שם עדיין עכ"ז הוקצו לצרכם, ואסורין בהנאה ובקלות ראש, וז"ל, הלכך בתי קברות של רבים כיון דאקצו ההוא קרקע לבית הקברות חל עליה בכולה קרקע שם בית הקברות ואיסורו, אפילו במקום שלא נקברו שם המתים, דהא להכי אקצינהו לכולא ארעא וכו', וזכו בהם המתים ויוצאים לשוט לעולם כההיא דפרק מ"ש (בבב"ב מה) והלכך אין נוהגין בהם קלות ראש בכל אותו מקום וגם אסורין בהנאה בכל מקום שהם דומיא דבית הכנסת של ברכין וכן נקט להלכה בשו"ת רמ"ע מפאנו (סי' טו), ושו"ת חתם סופר (וי"ד סי' שיה) ועוד.

הגאון בעל שבט הלוי: אויף וואס בויעט ער דאס, אויף וועלכן שיטתו?

רבינו: אויפן שטח פונעם בית החיים, ער בויעט דארט אויך א מקוה.

הגאון בעל שבט הלוי: אויף דעם חלק בית החיים וואס איז שוין א מקום קבורה?

רבינו: דאס איז אינעם עק, אזוי ווי מ'קומט אריין אינעם בית החיים.

הגאון בעל שבט הלוי: מ'דארף קודם מברר זיין די זאך, דארט איז דא אסאך בתי חיים וואס למעשה זענען דארט דא קברים, אבער דארט האבן די גוים געבויעט כמשך די צייט, זיי האבן צוגענומען די מציבות, און זיי האבן דארט געבויעט בנינים.

בנו הרה"ג ר' אברהם אלי' וואזנער שליט"א: דארט איז נישט געווען די ארגינעלע אריינגאנג?

רבינו: די אריינגאנג צום בית החיים איז נישט געווען דורך דארט. ס'איז שוין א מעשה פון אריבער זעכציג יאר פון די קריג. און ס'איז שוין נישטא קיין אידן וואס זאלן געדענקען ארגינעל דעם שטח וואו עס איז געווען. עס איז דא גדר ארום דעם בית החיים, און ער בויעט אינעווייניג פונעם גדר.

הגאון בעל שבט הלוי: דער גדר איז דער אלטער גדר?

רבינו: דאס איז זיכער א נייער גדר, נאר כ'זויים נישט צי מ'האט געשמעלט דעם גדר אויפן מקום וואו עס איז געווען דער אלטער גדר, צי נישט.

הגאון בעל שבט הלוי: אבער אינעם שטח פון די קברים איז דאך זיכער אסור אלץ חשש פון עצמות המת וואס איז דא דארט.

רבינו: דאס איז ביים עק.

הגאון בעל שבט הלוי: אין שבט הלוי אין איינע פון די חלקים, אין די לעצטערע חלקים (ח"י סי' רפ"ו) רעדן מיר ארום, מ'האט געוואלט מאכן א מקום תפילה פאר א ביהמ"ד אויף די קברים, אן אהל, כדי אז ווען דער עולם קומט זאל מען קענען דארט דאווענען. איך האב דארט געאסר'ט צו ליינען, אלץ לועג לרש.¹

1

עיי"ש מה שכתב בענין קבר של אחד קדוש זי"ע שעל קברו היה בשעתו אהל קטן, ולפני זמן מה עמד מאן שהוא ומנה אהל גדול המולל בתוכו גם קברים אחרים שמסביב, ובימים מסוימים מתקבצים רבים למקום קדוש כזה, ומתפללי שם תפלת ציבור הקבועים, וגם קריאת

בנו הרה"ג ר' אברהם אלי' וואזנער שליט"א: איב
 מיזענען נישטא קיין בעלים וואס איז דער דין? ווער קען
 היינט הייסן בעלים אויף די בתי חיים?

הגאון בעל שבט הלוי: א בי"ד קען מאכן די בעלים, העט
 מען ווען געדארפט באנוצן זיך מיט א חשבון פון א בית דין
 וואס זאל האלטן אפטרופסות אויף דעם, אזוי ווי דער דין
 פון ממון וואס האט נישט קיין בעלים (עי' הר"פ סי' רפ"ה ס"ב).
 אבער דאס גייט נישט אזוי פשוט.

בעצם בויען אויף א בית החיים וואלט מען ווען זיך
 געדארפט איינהאלטן, ס'איז א מעשה דאס האט שוין
 פאסירט עטליכע מאל אז מהאט געגראבן ממש אויף די
 קברים. אז מ'בויעט א הויז אויף די קברים ממילא מוז מען
 אראפגראבן, מ'גראבט אריין מיט מאשינען, מ'טרעפט
 עצמות, ס'איז דא קברים וואס מ'טרעפט איין שטח נאך א
 שטח און נאך א שטח, ס'איז א דבר ידוע.

די אידן האבן דאך נישט באקומען פון די גוים נאר באופן
 מצומצם די שטחים, אפילו אין צפת אויפן אלטן בית
 החיים, איבעראל וואו מ'גראבט טרעפט מען נאך א שטח
 בית החיים.

וכיכד את כ"ק מרן רבינו שליט"א לברך על הייש

הגאון בעל שבט הלוי: לחיים, לחיים, למען יאריך ימים
 על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל.

רבינו: אמן! דער אייבערשטער זאל העלפן, אורך ימים
 ושנות חיים.

וביקש הגאון בעל שבט הלוי מכל הציבור העומדים שם שיעזבו
 החדר, ונשאר עם רבינו ביחידות כבוד שיה לזמן מה

ואח"כ נמשכה השיחה

*

רבינו: דער רב איז געווען ווען דער פעטער זכרונו לברכה
 איז געווען אויף א באזוך ביים הוזה"ש.

הגאון בעל שבט הלוי: יא יא, איך בין דער איינציגסטער
 מענטש וואס איז דערביי געווען...

דער סאטמארער רב איז צו מיר אין שטוב געקומען, דא
 אין שטוב, און ער האט מיר געזאגט אז ער ווייסט מיינע

5

כמבואר בשו"ע (או"ח סי' ק"ג סי') שביהמ"ס של כפרים יכולים להוציא
 לחולין ע"י מעמד אנשי העיר וז' טובי העיר, וכן הדין בבית הקברות
 (מג"א סק"ב), וא"כ לפי שיטת הש"ג צריך להוציאו ממה שהוקצה
 למצותו כמו ביהמ"ס, וזה רק ע"י טובי העיר, ועי' באורך בשו"ת
 מנחת יצחק (ח"ב סי' ק"ג, ח"ד סי' ק"א)

ס'איז אויך א תשובה אין התם סופר (י"ד סי' של"ה), וואס
 ברענגט להלכה דעם שלטי גיבורים.³

הגאון בעל שבט הלוי: דער התם סופר אויף עטליכע
 ערטער רעדט ארום פון דעם.

רבינו: ס'איז אויך דא א תשובה פון הגאון רבי יהודה
 אסאד אין שו"ת יתודה יעלה (י"ד סי' שס"ג), ער איז דן לגבי
 אילני פירות וואס וואקסן אין ביה"ה, דארט זאגט ער אז אין
 שטח פונעם בית החיים טאר מען נישט נוהג זיין קיין קלות
 ראש, אפילו נישט אויפן מקום הקבורה. ער איז מדייק אזוי
 פונעם לשון הרמב"ם (הלכות אבל פ"ד) אז אויפן בית החיים
 אינעווייניג אינעם גדר אפילו נישט נעבן די קברים איז אויך
 אסור בהנאה.

דער באניהאדער רב (הגאון רבי אליעזר חיים דייטש זצ"ל) אין פרי
 השדה (ח"א סי' צ"ח, וע"ע דוראי השדה סי' פ"ד) איז מעתיק די
 תשובה.

הגאון בעל שבט הלוי: דער שלטי גיבורים האלט טאקע
 אזוי, אבער ס'איז דא חולקים אויפן שלטי גיבורים.⁴

דערנאך דארף מען מברר זיין דא די מצואות די בעלים פון
 דעם, צי קען מען א חלק וואס מ'האט נאך קיינמאל נישט
 קובר געווען, מהפך זיין צי א שטח פשוט (והיינו אפילו לשיטת
 הש"ג, מ"ט אם מוציאים אותו מקדושתה שוב אין חשש דנגעשה לשמה
 פשוט).

רבינו: לויטן שלטי הגיבורים איז דאך עס א דין ווי א
 ביהמ"ס, כדי דאס מבטל צו זיין און מאכן פאר א שטח
 פשוט דארף מען דאך האבן דערצו די' טובי העיר.⁵

3

החתם סופר דן בשאלה אי מותר להרוס חומת בית החיים ולהשתמש
 לצרכי ציבור על ידי מעמד ז' טובי העיר, והביא דברי השלטי הגיבורים
 שכל הבית החיים הוקצה לצרכי המת, וכתב דהסבר נותן דכל שהוקצה
 למצותו להתפלל בהם וללמוד בהם או לקבור בהם אין נאותין מהם
 וביאר הענין איך ישן אותו חסיד בבית הקברות (ברכות י"ח), וכתב לתרץ
 דת"ח ועוסק בתורה דומיא דבית הכנסת, והעתיקו הפת"ש (שם סק"א),
 ועי' הו"א (י"ד סי' ר"ש סק"ט) מה שהקשה על החתם סופר שאין הגידון
 דומה לראי, דבביה"ח לא שייך ביטול תורה, עיי"ש, ומש"כ בשבט הלוי
 (ח"ה סי' קעו, ח"י סי' ר"ד בתשובה להגאון רבי אליקים שלעווענער שליט"א) ליישב
 דברי החתם סופר, ובשו"ת קנין תורה (ח"ד סי' ק"ח), וע"ע בשו"ת מב"ט
 (ח"ב סי' כ"ח), מהר"ם שיק (י"ד סי' ג'ד) ושו"ת חלקת יעקב (י"ד סי' ר"ח).

4

מדברי הראשונים המובא בבית יוסף י"ד סי' שס"ח שם נראה
 הדאיסור הוא רק משום כבוד המתים, ולא משום דהוקצה, ועי' שו"ת
 מהרש"ם (ח"א סי' ס"ב), ובחזון איש (שם), ועי' בתשובות הגאון שליט"א
 בשבט הלוי שם שמעך ע"ז בצירוף איזה צירופים.

קשרים מיט איהם, – איך בין דאך מיטן חזון איש זייער נאנט געווען – טוט מיר א טובה, איך וויל מיט איך צוזאמען גיין צום חזון איש.

דעמאלטס ווי אלעמאל איז נאכגעלאפן אן עולם, ס'איז געווען צוועלף אויגער ביינאכט, מ'האט קיינעם נישט אריינגעלאזט, נאר ביידע האבן געבעטן אז איך זאל זיין דערביי, דורך די פארשידנהייט פון די שפראכן זייער אנדערע הברה, האב איך ביידנס שפראך גוט פארשטאנען, האב איך געבראכט די נושאים ביים טיש...

רבינו: וואס האט מען גערעדט?

הגאון בעל שבת הלוי: דאס איז דאך געווען ביי מיר א היסטארישער מאמענט.

דער שורש פון אלע דיבורים איז געווען וואס קען מען טון מציל צו זיין און מוחזק זיין אידישקייט אין דעם דור. מ'האט געזאגט פארשידענע באמערקונגען. דער סאטמארער רב זכותו יגן עלינו האט דעמאלטס געזאגט מ'דארף מאכן קהילות קהילות, ער האט דאס נישט מדחה געווען.

דער חזון איש האט גונז געווען זיינע דיבורים און ער האט געשוויגן. ווען מ'האט געהאלטן ביים סוף פון די שיחה האט ער געזאגט "איך זאג איך סאטמארער רב, נאך א ישיבה – כ'זאג איבער פונקטליך דעם לשון – נאך א ישיבה, נאך א ישיבה, און נאך א ישיבה, נאך א תלמוד תורה און נאך א תלמוד תורה, נאך א מיידל שולע, נאך א מיידל שולע, און נאך א מיידל שולע, נאך שיעורי תורה און נאך שיעורי תורה, כ'זאג איך מער קענען מיר נישט מאכן עד ביאת משיח צדקינו."⁶

6

וסיפר ב"ק אדמו"ר מהרש"צ מספינקא ז"ל כי שמע מפ"ק רביה"ק ז"ע, כי באותו שיחה אמר לו החזון"א, כי הדרך הלימוד הנהוג כהיום בישיבות אינה הדרך הלימוד המקורי של גדולי ליטא, ע"כ.

וסיפר הרה"ג רבי שמואל בראך שליט"א אב"ד נאנאש, מה ששמע מרבינו ז"ע, כי בשיחה הוזה דיבר החזון איש במרירות מהגזירות המרות נגד הדרת שנעשה על ידי השלטון בארה"ק, ואמר כי מי יודע עוד איזה גזירות יגורו על שומרי התורה פה במדינה, ואמר לו רבינו ז"ע ע"ז, כי יותר הוא מפחד שלא יטעמו החרדים טעם ערב במדינה, ממה שהוא מפחד מהגזירות, ע"כ.

וסיפחו עוד זקני החסידים (הרה"ר ר' י"ד ע"ה, והגה"ת הרה"ר ר' י"ב ה"ו מבני ברק) כי בשיחה הוזה התאונן החזון איש לפני רבינו ז"ע כי בכני ברק לא נמצא תלמוד תורה על שפת האידיש, ואין מקום בו יראי ה' יוכלו לשלוח את בניהם, ובאותו מעמד אמר רבינו שהוא יפעול בענין זה לייסד ת"ת בכני ברק בו ילמדו בשפת האידיש, ונהנה החזון איש מזה.

וע"ע בספר זכור לדוד (סיפורים מורה"ג רב דודל פיענקעל ע"ה, די יטע וכן ביתו של הגאון בעל חזון איש, ח"ב עמ' רמח) כי בעת בואו של רביה"ק ז"ע בשנת תשי"ב חדרו לקראתו בכל מקום בואו, וערכו אז גם בכני ברק קבלת

איך בין דאך א תלמיד אויך פון רבי שמעוילע זשעליכאווער, ער איז געווען א געוואלדיגער גרויסער מענטש, רבי שמעוילע האט איינמאל געזאגט ער האט דאך געזעהן גרויסע מענטשן, "דו זאלסט וויסן אז קודם ביאת המשיח וועלן אלע כוחות כמעט בטל ווערן, נאר נישט דער כח התורה, דער כח התורה וועט זיך האלטן".

דער מציאות איז אז ווען חיללה די רבי'ס העמן ווען נישט געהאט קיין ישיבות און מוסדות, וואלט ווען אלע זאכן געווען כמאן דליתא דמיוא.

פנים כיאות לכבודו. ונכנס אחד ממקורבי החזון"א וטען לפניו שהוא חילול ה', החסידים רצים ברחוב לכבוד רבינו עם קול רעש גדול, אמר לו החזון איש, "זהו חילול ה'! אדרבא הלא זה קידוש ה', ולמה לא באת לספר לי זאת מקודם. עיי"ש.

ועני"ש מה שמספר מן השיחה, כי שוחחו על נושאים שונים, על מצב הדת בארה"ק, על החינוך, על משמרת הקודש, על הישיבות וכו', ובתוך הדברים דברו מעניני הרבנות הראשית, ואמר רביה"ק, שהוא מתפלא על דיין פלוני הנמצא ברבנות ומקבל עדות ממחללי שבתות, וענה לו החזון"א, "און וואס איז מיט זיי אליין. עיי"ש. ומספר הרה"ג רבי שמואל בראך שליט"א אב"ד נאנאש ששמע מרביה"ק ז"ע שאמר לו ענין זה משמ"י דהחזון"א.

ועוד סיפר הרה"ר פרענקעל ע"ה, כי היה אז שנת השמיטה תשי"ב, ושלה אותו החזון איש לשאול את רביה"ק ז"ע בטעם שרבינו מונע עצמו מלשנות חלב בא"י, והלך הרה"ר הנ"ל לרבינו, ואמר לו רבינו הענין על פי דברי הגה"ק מפלאצק זצלה"ה כספרו קומץ המנחה פרשת בהר, ואחר כך מסר דברי רבינו וטעמו להחזון איש, עיי"ש.

ועיי' עוד בספר זכור ימות עולם (להרה"ג ר' בן ציון יאקאבאוויטש שליט"א ח"ד) שהחזון איש תרם סכום הגון להחזקת הת"ת שישד רבינו בכני ברק, וחזיק בכל עת ענין זה, ושיבה את מעשי רבינו ז"ע, עיי"ש. וכפי הנודע

ציוה לכל תלמידיו שישלחו את בניהם לת"ת זה, וכן עשו.

ויש לציין עוד מה שמספרים התלמידים (עי' מבני תורה ויראה ח"א) כי בעת לימוד הסוגיא דסימנים לפני תלמידי הישיבה ע"י רביה"ק ז"ע, פילפל בדברי הריטב"א החדשים עמ"ס בבא מציעא שנדפס או, ואמר שאין לסמוך להלכה על הכת"י החדשים הנדפסים כהיום, ואמר שכן היה דעת בעל החזון"א כמותו בענין זה כפי שנדפס באגרותיו (עי' אגרות החזון"א ח"א מכתב לב).

וסיפר הגאון רבי געציל בערקאוויטש שליט"א דומ"ץ ק"י מה ששמע מפ"ק של רביה"ק ז"ע בליל סדר ב' שנת תשכ"ו לפ"ק שאמר רבינו לבאר בצחות על הגורסא שבירושלים על הארבעה בנים במקום אחד תם אחד טיפש, ואמר רבינו כי כיון שאירא דא"י מחכים על כן מי שהוא בא"י תם הרי הוט טיפש, ואמר רבינו אז כי שמע מא' שאמר דבר זה בשם רבינו להחזון"א, וקלסיה החזון"א, עכ"ל.

[בקשת המערכת: מבקשים אנו בזה מכל מי ששמע עוד פרטים על השיחה הזו שהתקיימה מפי רביה"ק עם החזון"א זצ"ל ממקורות נאמנים, ישלחנה אל המערכת].

איך האב דאך געקענט די אלע פון דרינען, פארשידענע רבים, זיי זענען געווען חשובע, אבער גארנישט, די ישיבות דער הייליגער רוח פון לערנען, די כוללים, דאס האט געהאלטן מיטן סאטמארער רב ז"ל האט מען אויך גערעדט איבער דעם ענין פון כוללים.

רבינו: ס'איז טאקע אזוי איבעראל אויף די וועלט, דער כח התורה שטייגט, תורה מגיבא ומצלי.

הגאון בעל שבט הלוי: תורה מגיבא ומצלי, דאס האט דער אייבערשטער געמאכט נאכן גרויסן חורבן, נאך די גרויסע ירידה ביי די חילונים, דאס איז דער זעלבע לעומת זה!

כ'פלעג צו מייטשן ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה (ישעי' א כז), ס'איז א מעשה פלא, וואס גייט ממש אין פסוק, צוויי זאכן זענען דא אין אונזער דור וואס איז מער ווי פריער, דער צמאון לתורה, און דער ענין פון חסד און צדקה, וואס דאס איז נישט געווען פריער. כ'קען אביסל די היסטאריע און די פרטים, דאס איז נישט געווען. דער נביא זאגט 'ציון' פון איין זייט במשפט תפדה דאס איז תורה, ושבי' בצדקה, דאס איז די צווייטע זאך.

רבינו: דער אייבערשטער זאל נאר העלפן אז מיר זאלן זוכה זיין צו דעם במהרה.

הגאון בעל שבט הלוי: אשריכם! - איך ווייס דאך, כ'הער נאך, מען הערט דאך א גוטן שם - אז איר דארט אין אייער ממלכה זענט איר שטארק דערביי.

רבינו: כ'בין נאך היינט אין די ישיבה.
הגאון בעל שבט הלוי: איך ווייס, איך ווייס דערפון אז איר זענט נאך אין די ישיבה.

דער חזון איש פלעגט מיר צו זאגן אז ס'איז א נס אז אונזער סביבה זכרון מאיר איז דער רב א ישיבה מאן.

רבינו: כ'פרוביר צו זיין אין די ישיבה מיט די בחורים ווי ווייט מעגליך.

הגאון בעל שבט הלוי: דאס האט א שטארקע השפעה אויף די בחורים.

רבינו: כ'האב געוואלט איבערגעבן פארן רב א פריסת שלום פונעם אייניקל, רבי אברהם הערש דער רב אין אונזער קהילה אין מאנסי. כ'ה ער איז שטארק מצליח, ער איז א גוטער בעל הוראה.

הגאון בעל שבט הלוי: ער האט זיך מנערויז מיינע געווען בתורה, און ער איז א גרויסער בעל מידות.

א יישר כח פאר דאס התחזקות פאר מיין רבי אברהם הערש, ס'האט זיך געוואנדן אין מיר די הכרעה צו ער זאל גיין אהין.

רבינו: יא איך ווייס, ער האט מיר דערציילט דערפון.

הרה"ג ר' אברהם אלי: אסאך מורי הוראה זענען זיינע תלמידים.

הגאון בעל שבט הלוי: איך ווייס.

עס איז א גרויסע תקנה אז מ'ענדיגט פרי די התונות.

רבינו: ביי אונז איז שטארק איינגעפירט דאס אויפשטיין פרי פארטאגס צום לערנען.

הגאון בעל שבט הלוי: דאס איז וואס איך שריי שוין דערויף מיום שעמדתי על דעתי.

רבינו: ביי אונז אין קרית יואל וואו איך וואוינ, איז 5-6 פארטאגס איז שוין דאס בית המדרש א עולם מיט בעלי בתים, כ'רעד נישט פון בחורים אין די ישיבה, נאר אויך בעלי בתים וואס ארבעטן.

ס'איז ברוך השם שטארק איינגעפירט אזוי ביי אונז אז מ'גייט פרי שלאפן, און מ'שטייט אויף פרי. פריער ווי אין די שטאט אין ניו יארק.

הגאון בעל שבט הלוי: איך ווייס דערפון.

ס'איז דא א תשובה אין שבט הלוי (ה'תש"א) פאר איינעם פון מיינע קינדער, צו רבי בנציון (הרה"ג ר' בנציון יעקב הלוי וואזנער שליט"א רב במאנסי) ער איז א גרויסער תלמיד חכם, ער איז א גרויסער פארטאגס אויפשטייער, ער האט נשוא ונותן געווען מיט עפעס א זוהר הקדוש (פר' וקרא דף כ"ג ע"א) אז די ערשטע האלבע נאכט איז מער ווי די צווייטע.

רבינו: דער ערוגת הכשם ברענגט דאס אין די תשובה (שו"ת ערוה"ב או"ח סי' א').

הגאון בעל שבט הלוי: שרייב איך אידס דארט, דער זוהר איז דער זוהר הקדוש, אבער מ'קען נישט מדמה זיין די תורה פון פארטאגס צו די תורה פון בינאכט, ס'איז בדוק ומנוסה.

איך האב געקענט אויך דעם אמרי אמת, דער גערער רבי, ס'איז שוין א מעשה פון קרוב צו אכציג יאר צוריק, ער איז געווען אין וויען, ער איז דעמאלטס געפארן אויף א באווד קיין ארץ ישראל, ער איז דורכגעפארן וויען (מקום מגוריו של הגאון בעל שבט הלוי שליט"א בימי נעוריו) און ער איז איינגעשטאנען ביי ר' משה שרייבער, אן זון פון ר' יואל, ר' יואל איז געווען דער עלטסטער זון פונעם קאראקער רב רבי שמעון סופר, זיי זענען געווען גערער חסידים.

הגאון בעל שבת הלוי שאל על זמן החופה שיתקיים ביום זה אצל בן אחותו של רבינו שליט"א, ה"ה הגה"צ ר' חיים הערש מייזליש שליט"א ראש ישיבתינו הק' בבני ברק, וכאשר שמעו שהחתן כבר נכנס לביהמ"ד לקבלת פנים דקודם החופה, נזרזו ללוות את רבינו שליט"א
ואמר: "א יישר כח, ס'האט מיר זייער דערפריידט, יוסף ה' ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דיבר לכם".

זיי זענען געווען אונזערע חברותא די אלע יארן, גרויסע בחורים תלמידי חכמים זענען זיי געווען, זענען מיר געגאנגען מקבל פנים זיין דעם אמרי אמת, עס איז אנגעקומען האלב צען, אפשר אפאר מינוט האט ער זיך אויפגעהאלטן, קומט א גבאי "ארויס", זאגט ער אז דער רבי דארף זיך גיין שלאפן לייגן, ער לייגט זיך יעדע נאכט אין די צייט שלאפן, און ער שטייט שוין אויף צוויי דרייע.

יום ג' פרשת פקודי תשס"ח לפ"ק

ביקור הגה"צ רבי יעקב בער לייפער שליט"א

אדמו"ר מפיטסבורג - אשדוד

ודיבר על אודות מטרת כוואו לארה"ב לחזק מוסדותיו דפיטסבורג באשדוד, שיש לו ת"ת החל מגן ילדים, ת"ת, וישיבה קטנה, וישיבה גדולה וכולל אברכים, בישיבה לומדים 120 בחורים, שבאים מכל ערי ארה"ק וגם מארה"ב, ובת"ת לומדים כ-400 תשב"ר בליעיה"ר. ודיבר אודות ביקורו בארה"ב לטובת מוסדותיו ועל השבת שערך בבארא פארק, והשבת הקרובה שיערך בקוינס.

רבינו שליט"א ברכו ברכת מזל טוב לרגל אירופי בתו תחי"עב"ג החתן בן גיסו הרה"ג ר' מנחם ארינסטער שליט"א ר"י וויזניץ כ"ב. **האדמו"ר מפיטסבורג:** מיין זוהן דער חתן האט גרויס הנאה, ער זאגט אז ער ווארט שוין צו קומען זעהן דעם פעטער.

רבינו: אשדוד איז דאך א ליטווישע שטאט. אויסערדעם איז דארט דא קהילות פון גער, בעלז, וויזניץ, ס'איז מיר נאכנישט אויסגעקומען צו זיין דארט.

והמושיך האדמו"ר מפיטסבורג: כ'האב געוואלט איבערגעבן דעם רב א גרוס פונעם ספר ברך משה. זייט דער ספר איז ארויסגעקומען מיין איך אז עס איז נאכנישט געווען קיין שבת וואס איך זאל נישט האבן דורכגעלערנט דאס גאנצע. ס'איז צום שטוינען...

האדמו"ר מפיטסבורג: ווען דער טאטע ז"ל (כ"ק הגה"צ רבי אברהם אבא מפיטסבורג זצ"ל) איז דארט געקומען וואוינען איז נאכנישט דארט געווען קיין איין חסידישער איד.

רבינו: אינעם ספר זענען בעיקר נאר געדרוקט תורות וואס דער טאטע ז"ל האט געזאגט אין די לעצטע יארן. (אחרי שעלה על כס הרבנות כסאטמאר, כי מה שאמר משך כל השנים לא העלה על הכתב)

רבינו: אבער ליטווישע זענען יא געווען, פאנאוויטש האט דארט אנגעהויבן צו מאכן א ישוב.

האדמו"ר מפיטסבורג: ס'געוואלדיג, געבויעט מיט געוואלדיגע הקדמות, ס'איז אויך זייער שוין געשריבן.

האדמו"ר מפיטסבורג: דער טאטע האט דארט אנגעהויבן צו ארבעטן, ער האט שפעטער אנגעהויבן צו מאכן א כולל, אזוי איז געווארן דער ישוב.

רבינו: יא יא, דאס האט געשריבן ר' יעקב ווייס פון מאנסי.

רבינו: דער ישוב וואקסט נאך ווייטער? עס קומען נאך צו דארט פרישע אידישע משפחות?

האדמו"ר מפיטסבורג: נאכדעם האב איך געהערט נאכזאגן אז דער רב האט הנאה פון אונזערס א ניגון... דער ניגון "וידע כל פעול" האבן מיר געמאכט. דאס איז ביי אונז א חשוב'ע זאך.

האדמו"ר מפיטסבורג: אוודאי, ס'וואקסט שטארק, יעצט איז שווער דארט צו באקומען א דירה, דארט איז שוין אויך טייערער געווארן די דירות.

רבינו: אז איר האט הנאה פון אונזערס א תורה, מעגן מיר דאך הנאה האבן פון אייערס א ניגון...

איין זאך איז דא וואס פעלט נאך אין אשדוד, וואס איז א חסרון פאר די שטאט: א סאטמארע בית המדרש, דאס האבן מיר נאכנישט. כ'לאדן איין דעם רבי'ן זאל קומען אויפשטעלן ביי אונז אין אשדוד א סאטמארער בית המדרש.

האדמו"ר מפיטסבורג: נישט נאר איין תורה, מיר האבן הנאה פון אלע תורות. מיר האבן אויך די ספרים פונעם רב זאל זיין געזונט און שטארק, וואס איז ארויסגעקומען פון תשס"ב, און תשס"ג. כפרט דער ספר "שערי אורה" אויף חנוכה, אין די לעצטע פאר יאר קוק איך אסאך אריין דערין.

רבינו: ס'איז דא פאר וועמען?

האדמו"ר מפיטסבורג: אז ס'זעט זיין א בית המדרש וועט זיין פאר וועמען, מיט די צייט וועט איה' ווערן א סאטמארע קהילה אזוי ווי איבעראל.

מיר האבן נאך א קשר פון פריער, דער פיטסבורגער זיידע (כ"ק הגה"צ רבי יוסף לייפער מפיטסבורג זצ"ל, במוה"ס 'צדקת יוסף' בן כ"ק הרח"ק רבי בערצי סאטמאר זצ"ל, בן הרח"ק רבי מרדכי מנאדבורנא זי"ע) ז"ל האט געוואוינט אין קראלי, מיין טאטנס טאטע דער צדקת יוסף, איידער ער איז געקומען קיין פיטסבורג האט ער געוואוינט אין קראלי. פון דארט איז ער געקומען קיין אמעריקע.

רבינו: ווען איז ער געקומען קיין אמעריקע?

האדמו"ר מפיטסבורג: אין די תר"פ יארן... פונקט האב איך געהערט היינט פונעם ווערדאנער רבי'ן (הגה"צ ר' יוסף לייפער שליט"א אב"ד ווערדאן, כעת בפלעטבוש, בן כ"ק הגה"צ ר' אהרן משה זצ"ל אחיו של הגה"צ מהר"י מפיטסבורג זצ"ל) אז דער זיידע איז געקומען אהער, ס'האט נאך געהייסן אז ער פארט צוריק, מ'האט איהם נישט געוואלט לאזן צוריק פארן. די קינדער האט ער אבער יא צוריק געשיקט, דעם טאטן מיט די ברודער זיי זענען צוריק געפארן נאך די בר מצוה לערנען קיין ראחוב, סעקלהיד, און דער זיידע איז געבליבן וואוינען אין פיטסבורג.

כ'האב געהערט אז דער פעטער ז"ל דער דברי יואל האט געזאגט אז איהם איינעם איז געלונגען אז "ער איז נישט געווען אין אמעריקע..." זיין שטוב איז געבליבן אזוי... ער פלעגט יעדן טאג אויפשטיין אינדערפרי און זאגן תהלים, ער האט נישט געטוישט קיין שום לבוש, ער איז דאך געגאנגען אנגעטון מיט א פלאטשינג ביכער הומ.

רבינו: אוודאי, אלע נדבורנא'ער אייניקלעך זענען דאך געגאנגען אזוי.

האדמו"ר מפיטסבורג: דער טאטע ז"ל האט געטוישט דעם הוט ווען ער איז געווארן אן איידעם אין טשערנאוויץ ביי רבי איתמר'ל מנדבורנא.

רבינו: אזוי?! אייער פאטער איז געווען אן איידעם ביי רבי איתמר?! אים האב איך נאך געזעהן דא.

האדמו"ר מפיטסבורג: ביי וועלכע געלעגענהייט איז דאס אויסגעקומען?

רבינו: דאס איז געווען ביי די חתונה פון ר' יצחק'ל עמשעדער (הרח"ג ר' יצחק טייטלבוים שליט"א, רב דביהמ"ד עמשעד בכארא פארק, בנו של כ"ק הגה"צ ר' נפתלי ט"ב זצ"ל אבד"ק עמשעד, מנכדי מרן הגה"ק בעל יטב לב זי"ע) ער איז געווארן אן איידעם ביים בישטינער רבי'ן, איך געדענק ווי רבי איתמר איז דארט געזעסן אויבנאן מיט אלע קינדער, דער

סטראזניצער רבי (הגה"צ ר' ישכר בער), מיטן זומשקער רבי'ן (הגה"צ ר' יצחק אייזיק), און די אנדערע קינדער.

עס איז געווען א אינטערעסאנטע חתונה, די חופה איז געווען אין שטוב, די מוטער איז נישט געזונט געווען.

דער פעטער ז"ל איז דעמאלטס געווען ביי די חופה, ס'איז געווען דער קבלת פנים דארט אין שטוב וואו זיי האבן געוואוינט, זי איז דארט געלעגן אין בעט. דארט נעבן בעט איז געווען די חופה.

דאס איז שוין געווען מיט מער ווי פערציג יאר צוריק. נאך פאר מיין חתונה איז דאס געווען ארום תשכ"ד-תשכ"ה.

האדמו"ר מפיטסבורג: ס'קען מעגליך זיין אז דער פעטער ז"ל איז געקומען מנחם אבל זיין דעם זיידן רבי איתמר'ל ווען ער איז געזעסן שבעה ל"ע תשכ"ח? (ע"פ חג' הרבנית הצ' ע"ה, בתו של הגה"צ ר' אשר ישע"י מקאלבאטוב זצ"ל)

רבינו: יא, כ'האב געהערט אז ער איז געווען. רבי איתמר'ל האט דעמאלטס איבערגעפרעגט די מעשה וואס רבי מרדכי'לע נאדבורנער האט געזאגט פארן פעטער ז"ל וועגן לימוד הומש רש"י.

איך האב דאך אויך א מחותן א נדבורנער אייניקל, ווייל מיין אייניקל ר' חיים צבי (בן הגה"צ אב"ד קהלתינו בויליאמסבורג שליט"א), איז אן איידעם ביים מאשלויער רבי'ן, ער איז שוין אן אייניקל פונעם סטראזניצער רבי'ן.

הויץ מזה מיין איידעם רבי ברוך (בן הגה"צ מוואלאווע, חתן הגה"צ מסליצא שליט"א) איז דאך אן אייניקל פונעם סוליצער רבי'ן, ער איז געווען אן איידעם אין סטראזניץ.

האדמו"ר מפיטסבורג פירט השידוכים בין משפחתו למשפחת

נדבורנא, ווייניץ

רבינו: אייער פאטער איז דאך אויך געווען א גרויסער בעל מנגן.

האדמו"ר מפיטסבורג: ס'איז דאך דא דעם טאטנס ניגון אויף "צמאה נפשי וכו' לבי ובשרי" וואס מ'זינגט ביים רבי'ן. דער ניגון "אילן אילן" איז אויך דעם טאטנס ניגון. דער באוואוסטער "ישמחו השמים".

רבינו: דער אייבערשטער זאל העלפן ס'זאל שוין זיין ישמחו השמים ותגל הארץ.

האדמו"ר מפיטסבורג: כ'זויל נאר בעטן אזויפיל - אז דער רבי זאל מתפלל זיין פאר מיר, עקסטער האב איך נישט קיין הארץ צו בעטן, עס זענען דאך דא אזויפיל מויענטער אידן וואס בעטן אז דער רבי זאל מתפלל זיין

זכרכו רבינו: דער אייבערשטער זאל העלפן ברכה והצלחה מיט אלעם גוטן, מזאל זאל שנעל קענען אהיימפארן, מזאל מצליח זיין.

פאר זיי. אבער ווען דער רבי זינגט אונזער ניגון "יודע כל פעול" זאל דער רבי מיך אויך איינזינען האבן. ווי וויכטיג מיר דארפן האבן די תפילות פון ערליכע אידן...

יום ג' פרשת ויקרא תשס"ח לפ"ק

ביקור כ"ק אדמו"ר מסקווירא ב.פ. שליט"א

ער געשיקט א שליח מיוחד וואס איז געפארן פון טשערנאבל קיין לובלין, ער איז געפארן און ער איז נאך געווען צוריק צום טשערנאבלער מגיד צום סדר... ס'איז נישט געווען קיין פליגערס.

רבינו: מזאגט נאך אויפן רוקח (רבינו אלעזר מגרמיוזא) אז ער איז אמאל געפליגן צום רמב"ן ערב פסח - אזוי זאגט די וועלט.⁷

אויפן קאלובער רב זאגט מען אויך אז ער איז געפארן קיין ארץ ישראל מיט קפיצת הדרך.

ס'איז געווען אמאל ביים ישמח משה ז"ל ער איז געווען אויף א ברית אין בערעגסאז, ס'איז געווען פריימאג, און ער פלעגט נישט צו פארן ערב שבת נאך הצות. האט מען געקלערט אז ער וועט שוין מוזן בלייבן דארט אויף שבת, ס'איז שוין געווען קרוב לחצות.

דערווייל האט ער געזאגט "ניין, מען זאל איינשפאנען פערד און וואגן", מען האט איינגעשפאנט דעם וואגן, און ביי הצות איז ער שוין געווען צוריק אין איהעל. דער ייטב לב האט געזאגט אז ער האט געזעהן ווי דייטשן שטייען פון אונטן און טרייבן די פערד...

אדמו"ר מסקווירא ב"פ: דער טשערנאבלער מגיד ווען ער פלעגט פארן אויפן וועג פלעגט ער אלץ מיטנעמען איינעם פון די קינדער, איינמאל האט ער מיטגענומען דעם טריסקער מגיד, ער האט אים געהייסן איינשפאנען פערד און וואגן, אינטערווענגט האט ער געבעטן מען זאל זיך אפשטעלן. ער האט געהייסן דער גבאי זאל אריינגיין אין די קרעטשמע און זאגן אז ער וויל דא אריינקומען שמועסן.

איז דער קרעטשמער ארויסגעקומען און געזאגט "רבי, איך האב זייער א קליינע קרעטשמע, מ'שיכור'ט אין גרויסק, און עס איז ממש סכנת נפשות דא אריינצוגיין, מ'פארט אביסל ווייטער איז דא א גרויסע קרעטשמע וואס האט עטליכע

אדמו"ר מסקווירא ב"פ: איך האב געהערט פונעם פעטער ז"ל (מחן רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע) ער האט געזאגט אז ס'לוינט זיך דורכצוגיין אלע צרות צו קענען איינמאל ליינען די מגילה (מידע דברות קדשו מלהבות אש בפורים שנת תשי"ז לפ"ק, ובמשתה היין בפורים שנת תשמ"ב לפ"ק אמר כ"ק רבינו שליט"א כמה ביאורים נפלאים בכונת דברי קדשו של רביה"ק זי"ע, ונדפס בהדו"ת מהר"א ט"ב, עיי"ש).

רבינו: יא, צדיקים האבן אריינגעלייגט גרויסע ענינים אין דאס מגילה ליינען.

דער רבי פון לובלין האט געזאגט, ווען ער האט געהערט ווי אזוי דער ערשטער בעלזער רב ליינט די מגילה, האט ער געזאגט "איך האב שוין אסאך מאל געהערט די מעשה, אבער אזוי שוין ווי דער יונגערמאן דערציילט דאס, האב איך עס נאכנישט געהערט".

אדמו"ר מסקווירא ב"פ: עס איז דא די מעשה אז דער בעלזער רב האט אמאל געשיקט צדקה געלט פארן טשערנאבלער מגיד, האט ער געבעטן דעם שליח אז ער זאל נאכקוקן און מדייק זיין וואו דער טשערנאבלער מגיד לייגט די געלט, ווייל ס'איז מיר א ענין צו וויסן, אין וועלכע בגד און וועלכע קעשענען ער האט געלייגט די געלט, ער איז צוריק געקומען האט ער אים געפרעגט פונקטליך און ער האט אים אויסגערעכנט און וועלכן וועסטל און אין וועלכע קעשענען ער האט דאס געלייגט.

האט ער געזאגט "אז ער האט דאס געלייגט אין יענע קעשענען איז מיר א געוואלדיגע שמחה, ווייל ס'איז דאך ידוע אז דער טשערנאבלער מגיד פלעגט דאך מפרנס זיין די ל"ו צדיקים, און איך ווייס אז אלע געלטער האט ער א אנדערן חשבו, און דארט ווי ער האט געלייגט די געלט ניצט ער מפרנס צו זיין די ל"ו צדיקים במילא איז דאס מיר א געוואלדיגע שמחה".

איך לייג צו צו דעם ס'איז ביי אונז מקובל א מעשה, ביים טשערנאבלער מגיד איז אמאל געקומען א ידיעה ערב פסח אז ביים חוזה איז קאליע געווארן די ערב פסח מצות, האט

⁷ ע"י סדר הדורות (ד"א תתקנ"ד) שהרמב"ן למד סתרי תורה אצל הרוקח.

צימערן און מען קען האבן פארן רבי'ן א עקסטערע צימער".

זאגט ער "ניק, ס'מוז זיין דא, מען זאל פארציען א פירעהאנג און דא וויל איך זיצן". איז דער טשערנאבלער מגיד אריין אין די קרעטשמע, און מען גייט דא זיצן.

האט דער טשערנאבלער מגיד פארצויגן א פירעהאנג און ער האט זיך דארט געזעצט מיט אן ארעמאן וואס איז אויך דעמאלטס אנגעקומען. האט דער טריסקער מגיד דערציילט אז "מ'איז אנגעקומען אהין האט מען האט פארצויגן א פירעהאנג און איך בין געשטאנען אינדרויסן פונעם פירעהאנג, און איך האב געהערט ווי מען רעדט און מען קרעכצט... און נאכדעם נאך א שטיק צייט האט זיך איבערגע'חזרט אפאר מאל מען האט גערעדט און געקרעכצט... ווען מען האט געענדיגט האט דער טאטע געעפענט די פירעהאנג און ער איז ארויסגעגאנגען. דער טאטע האט מיר געבעטן צו באגלייטן דעם איד, איך האב אים באגלייט ביז איך האב אים שוין נישט געזעהן.

איך בין ארויף אויפן וואגן האב איך געפרעגט דעם טאטען ווער דאס איז געווען זאגט ער "דאס איז דער מלך המשיח ער האט מיר יעצט מגלה געווען אלע צרות פון כלל ישראל פון יעצט ביזן ביאת הגואל, אויף יעדע צרה האט מען געגעבן א קרעכץ.

דער טריסקער מגיד האט שפעטער נישט געקענט עסן. ער פלעגט זאגן אלעמאל "דעם קרעכץ הער איך ביז היינט".

רבינו: איך האב געהערט די מעשה בקיצור, דער טריסקער מגיד האט ארויסבאגלייט עפעס א איד, און ער האט געגעבן א קרעכץ, האט ער געפרעגט דעם פאטער ווער דאס איז? האט ער געזאגט אז דאס איז דער מלך המשיח, האט ער געזאגט אז עס איז נאך נישט געקומען דער זמן הגאולה, האט ער געזאגט אז ער האט געהערט דעם קרעכץ פונעם מלך המשיח פארדעם קען ער נישט עסן.

אדמו"ר מסקווירא ב"פ: דער טריסקער מגיד האט זיך אמאל געטראפן מיט רבי ארון לייב פרעמישלאנער, ער האט אים געגעבן כיבוד זאגט ער אז ער נעמט נישט, ער

האט טאקע נישט גענומען, פרעגט ער אים פארוואס ער נעמט נישט פון איהם קיין כיבוד? זאגט ער ווייל ער עסט נישט! פרעגט ער פארוואס ער עסט נישט? זאגט ער קען נישט. פרעגט ער פארוואס קענט איר נישט? זאגט ער ווייל ער האט געהערט קולו של משיח? פרעגט ער איהם פון וואנעט ווייסטו אז דאס איז געווען קולו של משיח? זאגט ער אים איך וועל דיר דערציילן, האט ער אים דערציילט די מעשה.

וכיבדו רבינו לברך על היין, וכירכו: לחיים, לחיים, דער אייבערשטער זאל העלפן מיט פרייליכע הערצער, תמיד בשמחה וחדות, משנכנס אדר מרבין בשמחה, מזאל קענען מרבה זיין בשמחה מיט אסאך שמחה.

אדמו"ר מסקווירא ב"פ: דער אויבערשטער זאל העלפען מען זאל קענען דינען דעם אויבערשטן מיט שמחה, צדיקים זאגן דאך אויפן פסוק (בראשית מג') כי עתה שבנו ז"ה פעמים, אז הודש אדר אין א עיבור יאר איז מסוגל לתשובה, ווען ס'איז ז"ה פעמים צוויי מאל דער צוועלפטער הודש אדר.

רבינו: דאס זאגט מען נאך פון ערשטן בעלזער רב. **אדמו"ר מסקווירא:** אבער פונעם סאדיגורער זאגט מען אז ז"ה אין דעם צוועלפטען הודש, איז פעמים איז די שמחה גאר שטארק.

וכרכו רבינו לרגל חתונת בתו עב"ג החתן בן הרה"צ ר' דוד טווערסקי שליט"א נכד בית ראהמיסטריווקא: דער אויבערשטער זאל העלפן בשעה טובה ומוצלחת, דער אויבערשטער זאל העלפן מיט נחת מיט פרייד.

זאמר רבינו: רבי יוחנן ראהמיסטריווקער איז געווען א זיהן פונעם טשערנאבלער מגיד. דער פאטער האט געזאגט אז ער האט נשמת "רבי יוחנן בן זכאי", מען האט דאס אים איבערגעזאגט האט ער געזאגט "יוחנן היים איך, אן בן זכאי בין איך", מילא איז ער יוחנן בן זכאי.

האדמו"ר מסקווירא: דער טאטע ז"ל פלעגט דאס נאכדערציילט, ער האט נאר מוסף געווען אז ער האט געזאגט 'רבי' רופט מען מיך, יוחנן היים איך וכו'.

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' ישראל ב"ר יעקב ארי' הכהן טרעגער ז"ל

גלב"ע כ"א חשוון תשס"ט

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים זכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק, ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאיו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על טהרת הקודש

פרשת חיי שרה

מריה יואל כהן הי"ו

המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

מריה יואל דוד שווארטץ הי"ו

המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

מריה יואל קויפמאן הי"ו

המלמדים: הר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

ו הר"ר דוד שלמה וואנהאצקער שליט"א

מריה שלמה מענדל אויטש הי"ו

המלמדים: הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א

והר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

מריה איזיק מאיר בער גער הי"ו

המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

מריה עמרם טירנויער הי"ו

המלמד: הר"ר שאול יהזקאל שווארטץ שליט"א

מריה אברהם יצחק כאירה הי"ו

המלמדים: הר"ר יעקב מאיר ראזנבערגער שליט"א

והר"ר יואל גרינוואלד שליט"א

מריה שמואל בראך הי"ו

המלמד: הר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

מריה זלמן לייב סופר הי"ו

המלמדים: הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א

והר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

מריה שמואל נתנאל מילצער ני"ו

המלמד: הר"ר נפתלי יעקב פאלאטשעק שליט"א

מריה נפתלי הירצקא שווארטץ ני"ו

המלמד: הר"ר יואל כץ שליט"א

מריה ישראל העניך קרויס הי"ו

המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

מריה לייב הערש קאוויטש הי"ו

המלמד: הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

מריה נח (גפן) וויינשטאק הי"ו

המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

מריה ליפא וויינבער גער ני"ו

המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

מריה פנחס מענדל אויטש הי"ו

המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

מריה בעריש פעלדמאן הי"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

מריה ישעי בנימין שפילמאן הי"ו

המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

מריה יואל גאנדל הי"ו

המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברון שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, ובמה היתה הגדה היום, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהו". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד
שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

דברות קודש מזקן פוסקי דורינו מרן בעל שבט הלוי שליט"א

במעמד הנשגב "התרוממות קרן התורה" יום ב' העע"ט פה בני ברק יצ"ו

א קיבוץ פון תלמידים הונדערטער הונדערטער תלמידים, מ'איז אליין ב"ה א מרביץ תורה ברבים בחדר עליון, קיבץ אין ריבץ הרבצת התורה, אבער מ'באגענוגט זיך נישט מיט קיבץ וקיבץ, מ'מאכט נאך פועלים לתורה, מ'מאכט פעולות צו הייבן דעם כבוד התורה און אהבת תורה און לימוד התורה, וואס כידוע אז דאס איז אונז געבליבן אין דור האחרון כאשר קיבלתי מרבתי גאוני צדק אין צדיקים פון פריערדיגען דור, זיי האבן מיר געזאגט דו זאלסט וויסן אז קודם ביאת משיח צדקינו וועלן אלע כוחות רוחניים געשוועכט ווערן, נאר נישט די כוח התורה, די כח התורה איז א נצחיות, אין מיט דעם נצחיות וועלן אידישע קינדער מקבל זיין משיח צדקינו ברחמים.

ווען איך בין געווען אין די ערשטע יארן, ווען איך האב געקענט פאר עשרות בשנים צוריק, אין רבינו הגדול דער בעל ויואל משה האט געלעבט אין ער פלעגט זיך מיט מיר דורכרעדן אויף די פראבלעמען פון דור די פראבלעמען פון עתיד, האט ער מיר איינגעזאגט געפרעגט איך זאל איהם זאגן ווי אידישקייט אין אמעריקא וועט זיך דערהאלטן, דאס איז אלעמאל זיין דאגה געווען, אזוי ווי ער פלעגט מיר צו זאגן איך זאל איהם קאנטראלירן אז ער איז יוצא אין הינוך, האב איך איהם געזאגט מייערער סאטמאר רבי איר זאלט מאריך ימים ושנים זיין, נישט מיט די מלבושים,

השיר והשבח לחיי עולם ברוך הוא וברוך שמו, אז מיר האבן זוכה געווען בהתעוררות פון ידיד נפשי גדול בן גדול, דור אחר דור, סאטמער/ער רבי ה' יאריך ימיו ושנותיו, האט מאספ געווען די עדה הקדושה לכבודו של תורה, און איך האב געוואלט זאגן, די עצם מצוה וואס דורך זיין תיקון גדול, האבן זיך מחבר געווען אלפים מבני ישראל הטהורים יראים ושלמים מחזק צו זיין דעם כח התורה אין כלל ישראל, היות חכמינו ז"ל האבן אונז מעיד געווען אז בעיקבתא דמשיחא אין לנו שיוור רק התורה הזאת.

איך האב געוואלט זאגן בעניי ס'איז דא א באוויסטע פסוק וואס די גמרא איז מעתיק אין ריש פ"ג דברכות ובניהו בן יהוידע איש חי רב פעלים מקבציאל, די גמרא זאגט בניהו בן יהוידע שלא נמצא כמותו לא במקדש ראשון ולא במקדש שני, מיט זיין גדלות אין מיט זיין צדקות, איש חי רב פעלים, די גמרא דרשנט איש חי וכי איכא איש מתים אללא אינון צדיקים שגם במיתתן נקראים חיים, זאגט די גמרא - אבער ס'ליגט אין דעם א פשוטער משמעות אין דעם פסוק, ס'איז א אינטערשייד, ווען דער מענטש לעבט פאר די תורה, און ער שאפט פאר די תורה, אין איז א גורם צו ריבוץ וקיבוץ פעלים לתורה, די גמרא דרשנט דארט מקבציאל שקיבץ וריבץ ועשה פעלים לתורה, וואס איז קיבץ וריבץ, און וואס איז עשה פעלים לתורה, קיבץ וריבץ אז מ'מאכט

אין נישט מיט די דברים היזונים, נאר מיט'ן כח התורה, מיט דעם וועט זיך דעהאלטן אטעריקא, אין מיט דעם וועלן די בני גולה אין די בני אר"י מקבל זיין משיח צדקינו.

מיר זאגן אין ברכת התורה, ברכת התורה כידוע איז איינגעטיילט אין דריי חלקים די ערשטע חלק איז א ברכת המצוות ברוך אתה ה'א מלך אשר קדשנו במצוותיו וצונו לעסוק בדברי תורה, און אין ספרי פרשת האזינו שטייט אז אין עסק התורה מוז זיין די אייגען די אזנים, און דער לב מוז זיין דערביי, אין דאס איז דער והאר עינינו בתורתך מ'קטן לערנען און לערנען אין נישט זעהען וואס מ'דארף זעהען אין די תורה, איך האב אמאל געזעהן פון ר' שמשון סופר זי"ע דער חתם סופר'ס קינד, דער הייליגער קינד פון חת"ס דער קראקער רב, ברענגט ער אין זיין ספר מכתב סופר, א אינטרעסאנטע זאך, ער האט געשריבן דארט הידושי תורה אין גיטין אין א געוויסע סוגיא אין ער האט מחדש געווען וואס ער האט מחדש געווען, שרייבט ער דארט בתוך הדברים - אין איך האב דאס אייגענווייניג געזעהן - אז דער נאכט דערנאך איז מיר געקומען דער הייליגער טאטע דער חת"ס, אין ער האט מיר געזאגט, אי וויי זאגט ער, די קעפעלעך פליען און מ'זעהט נישט וואס מ'דארף זעהן אין די תורה, דו האסטו פארזעהן די רש"י אין בלאט, דו האסט מחדש געווען קעגן רש"י און די האכט נישט מרגיש געווען אז רש"י זאגט פארקערט. אין אז דעם שטייט אין ספרי אז מ'דארף זיין די עינים, דאס איז דער והאר עינינו בתורתך, דער אייבישטער זאל מאיר עינים זיין מ'זאל זעהן תורת אמת, והאר עינינו בתורתך, אז מיר זאגן יעצט די ברכת התורה לעסוק בתורה תורה.

די צווייטער חלק איז והערב נא ה'א את דברי תורתך, איז א תפלה א בקשה אז הקב"ה ד"ת זאל זיין ערבים בפנינו, מ'זאל זיין זיס והערב נא ה'א את דברי תורתך, אין מ'בעט אין דעם מאטענט בעט א יעדער איד אויף זיינע דורות און דורי דורות ונהיה אהנו וצאצאנו וצאצאי צאצאנו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה. אין דערנאך קומט די ברכת השנה כידוע אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו. דער יעב"ץ דאכט'ס זיך מיר זאגט אז דא האט זיך מהפך געווען די סדר הברכות - אנטער בנונה - אז לעסוק בדברי תורה דאס איז תורה שנבע"פ די עסק התורה דאס איז תורה שנבע"פ, אין אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, פאסט אויף תורה שנבע"פ, אנטער דער לעסוק בד"ת איז פריער.

וואס איז דער געדאנק פון דעם, וואס מ'זאלט דא מקדים געווען דעם עסק פון תושבע"פ, איז לעצות דעתי עפ"י א ווארט וואס דער גרויסער מבי"ט ר' משה מפראגני דער טאטע פון דעם רבן של ישראל פון מהרי"ט - תשובות מהר"י מפראגני - זאגט אין די הקדמה פון זיין ספר קריית ספר אויפן רמב"ם, זאגט ער דארט אויף די גמרא אין גיטין דף ס' ע"ב וואס די גמרא זאגט אז תורה שנבע"פ אסור לומר בע"פ און תורה שנבע"פ פאר מען נישט אפשריטן - אין דאס וואס מיר שרייבן תושבע"פ און מיר דרוקן תושבע"פ אין די אלפים און רבנות דאס איז פשוט ווייל מ'איז נתגבר די שכחה אין כלל ישראל פון דורות אפשר כבר בדורות עולם - זאגט ער דארט א אינטרעסאנטע געדאנק, פאר וואס די גמרא זאגט לא בחר הקב"ה בישראל אלא בזכות תורה שנבע"פ, אז דער אייבישטער האט נישט בוחר

געווען אידישע קינדער נאר אין זכות פון תורה שבע"פ שנאמר כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית את ישראל, כי על פי הדברים האלה דאס איז תושבע"פ, זאגט ער דארט ווייל דער חילוק פון קדושת תורה שנכתב אין קדושת תורה שבע"פ איז געוואלדיג, ווייל קדושת תורה שנכתב ווערט געשריבן אויף א קלף פון א נהמה טהורה פארשטייט זיך פון המותר כפיך ס'דארף זיין מותר כפיך, אבער תורה שבע"פ די קלף פון תורה שבע"פ איז די נשמה - זאגט דער מנ"ט - פון אידישע קינדער, איז ממילא קומט דאך אויס אז דאס איז די סיבה פון לא בהר הקב"ה בישראל אלא בזכות תורה שבע"פ, ווייל תורה שנכתב זאגט נאך נישט דעם היבור פון תורה שנכתב מיט אידישע קינדער, דא ר"ל אז ס'איז דא דיעות אז דער אסור פון ללמוד תורה לגוים איז נאר תורה שבע"פ, אבער נישט בתורה שנכתב - און קינדער די דורות האבן דאס באזיזן רחמנא יצילנו די גלחים אין די אלע האבן זיך אנגעכאפט אויף תורה שנכתב - אבער תורה שבע"פ איז א מציאות וואס איז גארנישט קיין שייכות מיט די גוים, היות תורה שבע"פ ווערט געהייליגט אין הארענן פון אידישע קינדער, איז ממילא לא בהר הקב"ה בישראל אלא בזכות תושבע"פ, שנאמר כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית את ישראל. ווען ס'איז דא א משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע זאגט דער רמב"ם אין די הקדמה פון ספר היד, זאלסטו וויסן אז דאס מיינט תורה שבע"פ, משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע, די שלימות פון בע"פ די שלימות פון תורה בע"פ איז געגעבן פאר יהושע בן נון איך נאכדעם די דורות ווייטער, דאס איז תושבע"פ.

יעצט ווען א איד וויל לערנען תורה שבע"פ, אהובי, ורבותי, אויב א מענטש וויל מדי יום ביומו עוסק זיין אין תורה שבע"פ אויב א מענטש האט נישט דאס געפיל און ויהיו דבריך כדבש לפי, אין ער זאל פילן די עריבות נשימות אהבת וידידות תוה"ק, איז אנגעגליך ער זאל זיך נישט פורש זיין מתוה"ק, די אלע פורשים פון התורה דו וואס ווערן אמאל ארויסגעווארפן פון די ישיבות ווייל זיי פילען נישט קיין עריבות התורה, די געשמאק אין די תורה הק, קומט דאך אויס אז די תורה דער לימוד התורה איז א זאך וואס מיר דארפען בעטן אז הקב"ה איז נישט נאך מ'זאל זוכה זיין אז לערנען נאר מיר זאל פילן די עריבות נשימות ידידות אהבת תוה"ק

איז ממילא דערוועגן נאך די ברכה - ווי מיר פרעפן נישט אין אלע ברכות, ברכת המצוות אדער ברכת השנה אדער ברכת הודאה, פרעפן מיר נישט א תפילה וואס גייט אוואס מיט א ברכה - דא גייט א תפילה אוואמען מיט א ברכה נאכדעם וואס מ'דאס געזאגט לעסוק בדברי תורה דארף מען זאגן והערב נא ה"א ווייל אן והערב נא ה"א את דברי תורתך, אז מ'זאל פילן די עריבות נשימות ידידות ואהבת תוה"ק איז אנגעגליך פאר אונז צו מקיים זיין נשלימות דעם לעסוק בדברי תורה.

אין אין דעם מאמענט ווען א אידיש קינד פילט, בשעת ער לערנט פילט ער דעם עריבות התורה, אין ער פילט אין דעם נקודות אלקים חיים, וואס איז דא אין תוה"ק, ער פילט זיך נענטער צו הקב"ה דורך דעם וואס ער פילט אז די תורה וואס ער לערנט איז תורת אלקים חיים, דאן דארף א מענטש אין דעם מאמענט בעטן אויף זיינע קינדער מיט זיינע דורות אין זיינע

איינקלעך, סארוואס, ווייל דער רבינו יהודה
 החסיד זאגט אין ספר החסידים, אויב דו שטייט
 אמאל נים דאווענען אין אינמיטן דאווענען
 קומט א געדאנק פון דניקות ה' אין התקשרות צו
 הקב"ה - שטייט אין ספר החסידים - זאלסטו א
 רגע מפסיק זיין אינמיטן די תפילה אין בעטן א
 קורצע תפילה אין זאגן רבש"ש אזויזוי איך האב
 זונה געווען צו א שעה של דניקות א שעה של
 קרבת אלקים לי טוב זאלן מיניע קינדער אויך
 זונה זיין צו דעם, אזו מציילא ודערט נא ה"א את
 דברי תורתך בפניו אז מיר בעטן בפניו ניי אזו
 קען מען זיך נישט באגריינגען מיט דעם אויב
 מ'וועט פילן, דארף מיר בעטן ונהיה אנחנו
 ונאמאנו ונאמאלי אאמאנו ונאמאלי עמך בית
 ישראל כולנו יודעי שמך ולמדוי תורתך ישמח.

אפילו תורה פון א יחיד שטייט אין מסכת לכה -
 האב איך אמאל געזעהן - אז ר"מ אז געקומען
 אויף א סאלאן אין מ'האט אדם געפרעגט וואס
 איז דער פשוט ריה נידוח אשה לכה האט ער
 געזאגט זה הלומד תורה ישמח, דאס איז ריה
 נידוח אשה לכה - דאס איז א מסנת לכה - ריה
 נידוח אשה לכה זה הלומד תורה ישמח, מכש"כ
 וכש"כ מ'האט די זכ"י ווי די גמרא זאגט אינו
 דומה יחיד העושה מצוה לרבים העושה מצוה.

די גמרא זאגט אין שבת קי"ט ע"א אנו כי הוי
 הוי אורבא מרבנן דשלים מסנתא - האט ער
 געזאגט - עבידנא יומא טבא לכולי רבנן, איך
 פלעג צו זאגן - עס איז אפשר א מילתא
 דבדיחותא - כי הוי הוי לצורבא מרבנן דשלים
 מסנתא, רש"י זאגט אין מס' תענית אין ערשטען
 פרק צורבא מרבנן הייבט א ת"ח חריף או מפלפלי,
 איך פלעג צו זאגן די מפלפלים אויב זיי וועלן
 נישט לערנען על הסדר - זיי האבן נישט אזוי

השק צו לערנען על הסדר, כאפט דא א שטיקעלע
 דארט א שטיקעלע - דער הלך המלפול איז אדם
 דער עיקר, אבער דער שלים מסנתא איז נישטא,
 האט אנו געזאגט ניי הוי הוי צורבא מרבנן, אויב
 זעה איך א צורבא מרבנן א חריף, דשלים מסנתא
 אז ער איז א שלים מסנתא ער קען אויסלערנען
 א מסנתא מתחילה ועד סוף, עבידנא יומא טבא
 לכולי רבנן זיי זאלן זיך לערנען, אז מ'דארף
 מסים זיין מסנתות.

אין דא האט מען געמאכט א תיקון אויף מסים
 זיין מסנתות, איז מה דאך אהוני ורבותי, אז ווען
 איינער האט געערנדיגט א מסנתא מאנט מען
 יומא טובא לכולי רבנן, מכש"כ אז מ'האט די זכ"י
 אז מ'האט געפרעגט א הלל ישראל פויגענטער
 אידן יודים נאמענס חסידים ונאשי מעשה האט
 מען געפרעגט דערצו אז זיי זענען מסים
 מסנתות, אין די זעלבע מסנתא, אין דעם זעלען
 עמוד אין דעם זעלען דף אזוי ווי די נאנגע
 תורה, ליגט דאך אין דעם נישט נאר א ענין פון
 הרבנות תורה, ס'ליגט נאר נישט אין דעם א ענין
 פון תורה דרבים, וואס די גמרא זאגט אין פ"ק
 דמגילה אז תורה דרבים שטייט הענטר אלע
 מצוות, ווי די גמרא זאגט אין ערשטען פרק פון
 מגילה דף ג' ע"ב, ס'ליגט דאך אין דעם א
 מורא'דיגע כח פון התאחדות הנשמות פון כלל
 ישראל וואס זיי טוהען צוזאמען א ריה נידוח
 אשה לכה, א נאנגער כלל ישראל.

אין איך פלעג צו זאגן דער סיום איז נישט נאר
 דער פשוט א מענטש האט געזאגט א מסנתא, און
 האט זיך מסים געווען די מסנתא, אויף דעם
 קומט אויך שנה אין אויף דעם קומט אויך א מי
 שברך, ווייל ער מסים געווען די מסנתא, אויב א
 איד האט גומר געווען א מסנתא אין ער זיי

לינקע זייט, מימיני מיכאל ומשמאל גבריאלי, -
 איך פלעג צו זאגן א ווערטעל ווען חליצה די
 פרעזנליכע מלאכים פון מענטשן האבן מלווה
 געווען, וואלט נישט קיין גוטע שומרים געווען,
 ווייל אין מלאך פאלט א רעכטע האנט אין
 מלאך א לינקע האנט אין איינעם פאלט א
 אנדערען נח, דער אייבערשטנס מלאכים זענען
 שלימות'דיגע מלאכים ני מלאכיו יצוה לך
 לשמרך בכל דרכיך.

סאטמאר רבי איז יעצט א יוצא לדרך, ער גייט
 צוריק צו זיין גרויסע קהילה אין מאנרא אין
 וויליאמסבורג ועוד ועוד ועוד, ני מלאכיו יצוה לך
 לשמרך בכל דרכיך, וועלכע מלאכים זענען ?
 דאס וואס חז"ל זאגן אז פון יעדע מצוה ווערט
 באשאפט א מלאך - א משנה אין אבות -
 העושה מצוה אחת קונה לו מניגור אחד, איז
 ממילא אז מ'דאט דא מלאכים פון מצוות פון
 מויזנטער מויזנטער אידן איז דאך דאס
 מויזנטער מויזנטער מלאכים, אין די מלאכים ני
 מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך - בכל
 דרכיך נישט נאר דער פאטער דער וועג פון אר"י
 אין אמעריקא, נאר בכל דרכיך, אז פאטער דער
 גאנצער דרך החיים אז מ'זאל נישט ניווק ווערן
 פון מפריעים און פון מסטינים, ני מלאכיו יצוה
 לך לשמרך בכל דרכיך - על כפים ישנאוך פון
 תגוף באבן רגליך - ה' ישמור צאתכם ובואתכם
 מעתה ועד עולם, תזכו לאריך ימים ושנות חיים,
 כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה,
 אין מיט די אלע לומדי תורה, און בראש מיט'ן
 חשובן רבין ה' יאריך ימיו ושנותיו, אין מיט די
 אלע צדיקים וואס דא זיצן, וועלן מיר מקבל צו
 זיין רוח אפינו משיח ה' במהרה בימינו ברחמים
 גדולים אמן.

געלערנט אין דעם רוח פון עסק התורה ווי מיר
 האבן פריער געזאגט, איז א מענטש געהויבן
 געווארן אין זיין געוואלדיגע ערך רוחני איז
 געהויבן געווארן פי אלפים - דער סיום פלעג איך
 צו זאגן - איז נישט אויף דעם וואס ער געזאגט
 א סיום מסכתא, נד חזינו דרבנן דשלים מסכתא,
 ער האט משלים געווען בשלימות די מסכתא אין
 ס'דאט איהם מוסיף געווען קדושה על קדושה, און
 טהרה על טהרה עבדנא יומא טבא לכולי רבנן.

דאס איז מיין השקפה בעניי אויף די געוואלדיגע
 מצוה דרבנים - ס'איז א מצוה דרבנים - ס'איז
 ידוע איז דא אין די גמרא א גדר פון מצוה
 דרבה, אין א גדר פון מצוה דרבנים, מצוה דרבה
 איז פרו ורבו וכיוצ"ל, איז א מצוה דרבה, אין
 דאך איז דא א גדר פון מצוה דרבנים, אינו דומה
 יהוד העושה מצוה לרבנים העושה מצוה.

אשריך סאטמאר רבי! אז איך דאט זוכה געווען
 - דער קו המנחה - פון דער נח מצוה ותורה אור
 ודרך היום תנחת מוסר, אויף איינער זייט איז
 דער נח מצוה ותורה אור ווייל אן די תורה איז
 נישטא קיין לעבן אין די אווייטער זייט איז ודרך
 היום תנחת מוסר, וואס מ'דארף מייסר זיין און
 מטורר זיין אידישע קינדער לתורה ולמצוות
 ולמעש"ט, אין זיך מעיל זיין פון די מורא'דיגע
 השפעה פון דער גאס אין אונזער דור, דור אחרון
 פון ביאת משיח צדקינו.

איך האב נאר געוועלט מסיים זיין מיט א קורצע
 ברכה - ממני הקטן - ני מלאכיו יצוה לך לשמרך
 בכל דרכיך, איך פלעג צו זאגן פארוואס שטייט
 ני מלאכיו יצוה לך, מיבעט פאר דעם
 אייבערשטען ני מלאכיו יצוה לך, יעדער מענטש
 האט מלאכים די גמרא זאגט אין ברכות אזוי פיל
 מלאכים אין די רעכטע זיין אין אזויפיל אין די

דברות קודש

מכ"ק מרז רבינו הגה"ק שליט"א

סעודת רעוא דרעווין פרשת וירא שנת תשס"ט לפ"ק פה בני ברק יצ"ו

התאווה שבו, עי"ש. ולכך מצות מילה להכרית ערל"ה אותיות ר"ע ל"ה, היינו כח הרע שבו, ועל כן משה שנולד מהול נאמר בו כי טוב הוא. והנה כתיב (קהלת ג' יד) כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם, וכיון שהשי"ת כביכול בעצמו הסיר הערלה וכח הרע של אברהם אבינו מאותו אבר כח המוליד כל זרעו וזרע זרעו עד עולם, כבר הוסר שורש הרע מאותו מקום בפנימיותו מכל זרעו אחריו עד עולם. ואם כי אחד מזרעו אינו מהול הלא הוא רק בשר ערלתו, אבל שורש פנימיותו הרע כבר הוסר על ידי הקב"ה שכרת עמו הברית. וזה שאומרים בפיוט הבאים עמ"ך בברית חותמך, עמך דייקא, על כן ומבטן לשמך המה נימולים, היינו מבטן אפילו קודם הסרת הערלה יש להם דין נימול, כי כבר הוסר מהם כח הרע הפנימי מאותו אבר על ידי מילתו של אברהם אבינו בכחו של הקב"ה. ולזה מבואר בגמרא (נדרים לא:) קונם שאני נהנה לערלים מותר בערלי ישראל ואסור במולי עובדי כוכבים, שאני נהנה למולים אסור בערלי ישראל ומותר במולי עובדי כוכבים, שאין הערלה קרויה אלא לשם עובדי כוכבים, שנאמר (ירמיה ט כה) כי כל הגוים ערלים, ופירוש הר"ן אע"ג דאית בהו מולים. וביאור הענין כי ישראל אפילו הוא ערל הוא בכלל נימול, ועכו"ם אפילו הוא נימול הוא ערל כי יש בו עדיין שורש וכח הרע שלא יוסר ממנו על ידי כח איש מבלעדי עזר השי"ת, עכ"ד.

ועל פי זה יש להבין מה דמבואר בגמרא (נדה ל:) דתינוק במעי אמו מלמדין אותו כל התורה כולה, וכיון

וירא אליו ה' באלני ממרא, פירש"י הוא שנתן לו עצה על המילה לפיכך נגלה עליו בחלקו. והקשו בעלי התוס' איך יתכן שאדם גדול וצדיק כאברהם שנתנסה בעשרה נסיונות ועמד בכולם, ישאל עצה על המילה שצוהו הקב"ה.

(ב) והוא יושב פתח האהל כחום היום, ופירש"י לראות אם יש עובר ושב ויכניסם בביתו. וביארו המפרשים הכוונה על מי שעבר עבירה ורוצה לשוב בתשובה, ויכניסם בביתו תחת כנפי השכינה.

ויתבאר על פי מה שכתב הרה"ק הרבי ר' אלימלך זללה"ה בצעטיל קטן (אות א) בכל עת ורגע שהוא פנוי מן התורה וכו' יהיה מהרהר במצות עשה של ונקדשתי בתוך בני ישראל, ויצייר במחשבתו כאלו איש גדול ונורא בוער לפניו עד לב השמים וכו' ומפיל עצמו להאש על קידוש ה' יתברך וכו' אך יזהר שיהיה דובר אמת בלבבו ושתהיה אז בשעת מעשה תקועה מחשבה זו בתוכיות ובפנימיות לבו באמת גמור, ואז מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, ומקיים בזה מצות עשה של ונקדשתי, עכ"ד הקדושים.

והנה כתב א"ז זללה"ה בייטב לב (פ' בלק) לפרש הכתוב (בראשית יז כד) ואברהם בן תשעים ותשע שנה בהמולו בשר ערלתו, ופירש"י נטל סכין ורצה לחתוך והיה מתיירא מה עשה הקב"ה שלח ידו ואחז עמו שנאמר (נחמיה ט ח) וכרות עמו הברית, לו לא נאמר אלא עמו, ע"כ. והענין כי עיקר מצות מילה טעמו מבואר במורה (ח"ג פמ"ט) שהוא להחליש כח האבר וחוש

מצות מילה וכרות עמו הברית, והוסר כח הרע ממנו ומכל הדורות אחריו, ואז פשט לו ממרא דבר זה דעל ידי מצות מילה שנכרת ערלת הלב אמרינן מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, ויוכל לקיים במחשבתו ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך, אפילו הוא נוטל את נפשך, תמיד בכל עת ובכל זמן, ולפיכך נגלה אליו בחלקו.

והנה איתא במס' יומא (דף פו.) רבי ישמעאל היה דורש ד' חילוקי כפרה, והחמור מכולן הוא עון חילול השם, דאינו מתכפר אפילו בתשובה ויסורים אלא על ידי יום המיתה. וכתב א"ז זללה"ה בייטב פנים (שוב אשיב אות יד) מה יעשה ילוד אשה כי יתאונן על חטאיו אשר בתוכם גם עון חילול השם, כי הרבה עניני חילולי השם ישנם, ואיך יזכה להנצל מיסורים וממיתה, הנה מצאנו להם רפואה ותעלה ממה דאיתא בזוה"ק (במדבר דף קא.) אית חובין דלא מתכפרין עד דאתפטר בר נש מעלמא, והאי יהיב גרמיה למוותא ומסר נפשיה כמאן דאתפטר מעלמא, ותיקונא דא בעי כוונה דליבא, וכדין קוב"ה מרחם עליה ומכפר חוביה, עכדה"ק. וכבר נתבאר דכל זה הוא מכח מצות מילה שעל ידי זה הוסר ערלת הלב ויכולים לקיים מסירות נפש במחשבה ונחשב כאילו מסרו נפש בפועל המעשה ואין מן הצורך שיהרגו בפועל ממש, אלא גם במחשבה אמיתית זכה וטהורה שמקבל על עצמו מסירות נפש על קדושת שמו יתברך, הרי זה מכפר על כל הד' חילוקי כפרה.

ולזה דרש רשיז"ל והוא יושב פתח האהל, לראות אם יש עובר, היינו מי שעבר עבירה ח"ו באחד מד' חילוקי כפרה, ושב, שהוא רוצה לשוב אל ה', ויכניסם לתוך ביתו, היינו אל הקדושה, כי סתם תשובה אינו מועיל על זה, אך אחר שקיימו מצות

שבא לאויר העולם בא מלאך וסטרו על פיו ומשכחו כל התורה כולה. וראוי להתבונן ממה דאיתא במדרש (שמו"ר פ"ל ס"ב) אמר לו עקילס לאדריינוס המלך רוצה אני להתגייר ולהעשות ישראל, אמר לו לך ולמד תורתן ואל תמול, אמר לו עקילס אפילו חכם שבמלכותך וזקן בן מאה שנה אינו יכול ללמוד תורתן אם אינו מל. הרי שאי אפשר להשיג לימוד התורה כל זמן שלא נימול, ולפי זה יש להבין איך יכול התינוק ללמוד התורה במעי אמו בזמן שלא נימול עדיין. אמנם לפי האמור הרי כבר נתבאר שהעיקר הוא להכרית ערלת הלב, ועל כן תינוק ישראלי במעי אמו אף שלא נימול בפועל ממש, מכל מקום כבר נכרת ערלת לבבו, ועל כן יכול הוא במעי אמו ללמוד ולעסוק בתורה הקדושה.

והנה אמרו חז"ל (קידושין לט:) מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה, ובטעם הדבר כתב א"ז זללה"ה בייטב לב (פ' תרומה) שהוא מכח מצות מילה, כי על ידי המילה הוסר הערלה אותיות ר"ע ל"ה, היא כח הרע ממנו ונימול ערלת לבבו וסר הרע מלבו, ועל כן הקב"ה מצרף המחשבה טובה למעשה, עכ"ד.

ובזה יתבאר דברי רשיז"ל הוא שנתן לו עצה על המילה, ולא שנסתפק ח"ו אברהם אבינו במצות ה', אלא אברהם אבינו היה נבוך בדעתו איך יוכל לקיים מסירות נפש על קדושת שמו יתברך, כי באור כשדים קיים מסירות נפש בפועל ממש שהשליך עצמו לתוך כבשן האש, וקיים ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך, אפילו הוא נוטל את נפשך. אולם אח"כ כאשר לא היה מי שירצה לכופו לעבוד עבודה זרה הרי ראה שאין לו הזדמנות לקיים מצות עשה של ונקדשתי בתוך בני ישראל, עד שצוה לו הקב"ה לקיים

מילה והוסר כח הרע ומחשבה טובה מצטרף למעשה, על ידי זה נתכפר על ד' חלוקי כפרה.

[ב]

עוד יש לפרש דברי רש"י "ל והוא יושב פתח האהל, לראות אם יש עובר ושב ויכניסם בביתו. על פי מה שכתב רבינו יונה בשערי תשובה (שער ד אות טז) דעל ידי יגיעה בתורה מתכפרים גם אלו העוונות שלא מהני להם תשובה. וכן מתאמרא משמיה דהגה"ק מהרי"ד מבעלזא זללה"ה לפרש הכתוב (פ' האזינו) כשעירים עלי דשא, ואיתא בספרי שהתורה מכפרת כשעירי יום הכיפורים, דהנה איתא ברמב"ם (הלכות תשובה פ"א ה"ג) דבזמן שביהמ"ק היה קיים נתקנו כל החטאים על ידי שעיר המשתלח, גם אלה שאין להם כפרה אלא ביום המיתה, כמבואר בגמרא (יומא פו.), וזו כוונת הספרי כשעירים עלי דשא, שהתורה יש לה הכח של כל השעירים גם של שעיר המשתלח, שעל ידי התורה נתקן הכל בחיים חיותינו, אפילו חטא של חילול השם, עכ"ד.

וזה שאמר והוא יושב פתח האהל, היינו בפתח הבית המדרש, ע"ד הכתוב (במדבר כד ה) מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל, לראות אם יש עובר על ד' חילוקי כפרה, ושב, שרוצה לשוב אל הקב"ה, ויכניסם לביתו, היינו לבית המדרש, כי על ידי שהאדם בא בביהמ"ד ועוסק בתורה נתכפר כל עבירה ועון ואינם צריכים לד' חילוקי כפרה.

ודבר זה צריך להיות נר לרגלנו, כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, האדם יש לו יצה"ר ולפעמים עלולים לבא לידי חטא ביודעים ובלא יודעים, עבירות קלות וחמורות, והאדם עושה לעצמו חשבון הנפש שעבר על עבירה חמורה עד

מאד ושמא ח"ו אין תקנה לנשמתו, חלילה לומר כן, כי אף שנכשלו ח"ו בעבירות חמורות אשר אין יום הכיפורים מכפר עליהם וצריכים לבא לידי יסורים ועגמת נפש בכדי שיתכפרו, צריך האדם להתחזק שעל הכל מועיל גם תשובה גרידא, והוא באמצעות עסק התורה, והתורה הקדושה יש לו הכח של השעיר המשתלח שהיה מכפר על כל הד' חילוקי כפרה. וזה נותן לנו התחזקות גדול שיתאמצו ביתר שאת וביתר עוז בלימוד התורה שיהיה בקביעות גמור, ואם חטאו חלילה בעבירות חמורות יתכפר הכל על ידי כח התורה. ולזה ישב אברהם אבינו פתח האהל כדי לעשות פועל דמיוני לדורות הבאים, וכל אחד שהוא מזרע אברהם יתחזק בזה שעל ידי שבאים בביהמ"ד ועוסקים בתורה, אף על פי שעברו על עבירות חמורות, אם עושים תשובה יתכפר הכל, ואברהם אבינו מכניס אותנו לביתו אל הקדושה בזכות לימוד התורה. ולזה יראה כל אחד יהיה מי שיהיה לקבל על עצמו לבא בבית המדרש ולעסוק בתורה בבוקר או בערב. **ובעמדינו** בהודש מרחשון אשר רחוש מרחשון שפתינו והוא עוד סניף להודש תשרי המיוסד על מחילה סליחה וכפרה, ואם יקבעו שיעורי תורה לעסוק בתורה בכל יום בקביעות גמור אז נכון לבינו בטוח שהתורה יכפר כמו הקרבנות, והשי"ת יעזור שיהיה לנו הזכיה לעסוק בתורה וללמוד באפס מה, והאר עינינו בתורתך ודבק לבינו במצותיך, וזה מכפר על כל עבירות החמורות, ובזכות לימוד התורה נזכה לביאת גואל צדק, ונזכה להתרוממות קרן התורה וישראל בהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ותשוח"ח להם

קדו עדר וצאן ובעלי חיים "ברך משה" רהסודרי סאטמאר

ע"ש כ"ק רבינו הקוה"ט מרן משה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעוועכי"א

קרית יואל - בני ברק

המטרה: להמציא הלוואות גדולות בתשלומים נוחים ביותר לאנ"ש שהגיע זמן כלולות בניהם בשעמו"מ

"חסדי שלמה זלמן"
 ע"ש ר' שלמה זלמן ז"ל
 בן ר' מרדכי וזרצבערער ז"ל
 נלב"ע ה' כסלו תשמ"ב
 ☆ ☆ ☆

"חסדי ישראל יעקב"
 ע"ש ר'
 ישראל יעקב איוונבערגער ז"ל
 נלב"ע מ"ו אייר תשנ"ז
 ואביו ר' נתן נטע ב"ר מנחם
 מענדל ז"ל ג' כ"ו סיון תשנ"ה
 ואמו מרת דינה ע"ה
 ב"ר יעקב ישראל הלוי ז"ל
 נלב"ע כ"ט תמוז תשנ"ג
 ☆ ☆ ☆

"חסדי שמואל וחנה"
 ע"ש
 ר' שמואל זאב לעווי ז"ל
 ב"ר יעקב דוב ז"ל
 נלב"ע ג' תשרי תשנ"ה
 וזוג' מרת חנה ע"ה
 ב"ר חיים משה ז"ל
 נלב"ע י"ב חשוון תשנ"ו
 ☆ ☆ ☆

"אנשי חי"ף"
 ע"ש
 ר' אביגדור פרידמאן ז"ל
 ב"ר נחמי ז"ל
 נלב"ע ז' שבט תש"ג
 וזוג' מרת חנה לאה ע"ה
 ב"ר יעקב פרענקל מב"ח ז"ל
 נלב"ע ב' אלול תשמ"ג
 ☆ ☆ ☆

"צב"א מרו"ם"
 ע"ש ר'
 צבי אלימלך געלעבמאן ז"ל
 ב"ר אברהם ז"ל
 נלב"ע ד' אלול תשנ"ט
 וזוג' מרת בריינדל ע"ה
 בת ר' מרדכי מנחם ז"ל
 נלב"ע כ"ה תמוז תשנ"ט
 ☆ ☆ ☆

"אפריון נמנו' לר' שמעון"
 ע"ש ר' שמעון דאסקאל ז"ל
 בן ר' שניאור זלמן ז"ל
 נלב"ע ז' מנחם אב תשנ"ה
 ☆ ☆ ☆

"זכרון חיים צבי"
 ע"ש ר' חיים צבי שווארץ ז"ל
 ב"ר חוקי איתמר טובי' ז"ל
 נלב"ע י"ג כסלו תשנ"ה
 ☆ ☆ ☆

"ממוכן שבתו השגוח"

"ברכת מזל טוב"

הננו משגרים ברכת מז"ט חמה ולבבית לאנ"ש החשובים כל אחד בשמו יבורך

הרה"ח ר' יודא צבי לעווינגער שליט"א

ולחותנו הרה"ח ר' יצחק אייזיק דאוידאוויטש שליט"א

להכנס בנו, נכדו הב' יואל נ"ו לעול התורה והמעוות

הר"ר דוד יואל גרין הי"ו

ולאביו הרה"ח ר' אליעזר גרין שליט"א

ולחותנו הרה"ח ר' דוד גרין שליט"א

להולדת בתו, נכדתם

קידושא רבא בביהמ"ד קרעטשניף רח' השל"ה

"נפש חי'ה"
 ע"ש הרבנית הצדוקת
 מרת חי' מייזליש ע"ה
 בת מרן רבינו משה ז"ע
 נלב"ע חי' שבט תשנ"ג
 ☆ ☆ ☆

"חסדי מנחם משה"
 ע"ש
 ר' מנחם משה גאנץ
 ז"ל
 ב"ר דוב ז"ל
 נלב"ע י"ג מנחם אב תשנ"ב
 ☆ ☆ ☆

"תהלה לדוד"
 ע"ש ר' משה דוד
 מעלער ז"ל
 ב"ר חוקאל ששלם ז"ל
 נלב"ע י"א תשרי תשמ"ח
 ☆ ☆ ☆

"אב"ן ישראל"
 ע"ש ר' אברהם נתן
 בערנאט ז"ל
 ב"ר ישראל ז"ל
 נלב"ע מ"ו חשוון תשנ"ו
 ☆ ☆ ☆

"ציון לנפש חיה"
 ע"ש ר' בן ציון בנעט
 ז"ל ב"ר ישראל צבי ז"ל
 נלב"ע מ' שבט תשנ"ג
 וזוגתו מרת חי'ה ע"ה
 ב"ר יהושע ז"ל
 נלב"ע י"א סיון תשנ"ה
 ☆ ☆ ☆

"חסדי בא"ר"
 ע"ש ר' אלכסנדר
 בנעט ז"ל ב"ר עזרא ז"ל
 נלב"ע כ"ג ניסן תשנ"ז
 וזוג' מרת רייזל ע"ה
 ב"ר אפרים ז"ל שמעון
 נלב"ע ה' טבת תשנ"א
 ☆ ☆ ☆

משא"ת חיים
 ע"ש ר' חיים גרין ז"ל
 ב"ר מרדכי מנחם ז"ל
 נלב"ע כ"א אדר א' תשמ"ח
 וזוגתו מרת אלבע
 שיינדל ע"ה
 ב"ר משה אליהו ז"ל
 נלב"ע י"ב ניסן תשנ"ג